

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Verwaltung und Schriftleitung · Uprava in uredništvo: Puceljjeva 5 —
Tel. 31-22—31-26 — Erscheint wöchentlich · Izhaja vsak teden

Festbezugspreis jährlich · Naročnina letno Lir 24 — Einzelverkaufspreis
Posamezna številka Cent. 80.

Božična poslanica združuje narod

Slovenska zavest, zavest pripadnosti in povezanosti s slovenskim kulturnim, gospodarskim in socialnim občestvom je danes kljub vsem nasprotnim pokusom živa še v ogromni večini Slovencev. Da so Slovenci slovenske matere kot tuka dolžni braniti slovenstvo, ga krepiti in jočati, tega se zavedajo skoraj vsi pošteni Slovenci, zlasti v trenutkih, ko se križajo slovenski interesi z neslovenskimi. Zal je nekaj manj te zavesti v trenutku, ko je treba braniti to zavest proti lastnim bratom.

Da komunisti ne branijo slovenstva in slovenskega naroda, danes ni treba več dokazovati. Nasprotno popolnoma jasno je, da je komunistom malo ma slovenskega kulturnega občestva in da so ga brez pomislekov pripravljali žrtvovati na oltar brezbarvne mednarodne skupnosti. Komunistom je malo mar ali bo slovenski narod jutri še živel ali ne. Njim je glavno, da zmaga njihova ideja. Če bi pri tem ostalo živih še kaj Slovencev, bi jih mirne duše prepustili životarjenju odnosno sosedom v lahek plen.

Prov zato komunistov, čeprav ih je rodila slovenska mati, ne moremo oceniti za Slovence. Borba proti njim ni borba Slovencev proti Slovincu, temveč

borba Slovencev proti tujcu lastne krvi. Če vidijo Slovence, ki izpoveduje komunistem, se mnogim zbude pomisleki, ali bi se proti njemu borili, ali bi ga onemogočili zato ker imajo še vedno obzire do njegovega slovenskega rojstva. To je pa popolnoma napačno. Kdor je sam zavrgel slovensko občestvo in svoje slovensko rojstvo, kdor mora brata in sestro in požiga slovenske cerkve in domove, ta ne more pričakovati usmiljenja in razumevanja. Pošteni Slovenci zato ne smejo omahovati v trenutku, ko se morajo dvigniti, da zaščitijo slovensko življenje in narodno premoženje. Malobrižno opazovanje dogodkov današnjih usodnih dni ni opravičljivo za nikogar, ki pošteno čuti in misli s slovenskim občestvom.

Kdor priznava slovensko narodno zavest za svoj življenjski program, naj nekoli ne drži rok križem, ko gre za naš narod. Naj se ne uspava z raznimi varljivimi in praznimi izgovori, češ saj ne more biti vse res saj je mnogo pretrpanega. Komunistem je sklenil uničiti vsakega Slovence, ki po njegovi oceni ni brezpogojen njegov pristaš. To je bridka resnica, ki jo tulijo tisoči in tisoči po vsej slovenski zemlji razsajenih grobov, zlasti še po Dolenjskem in Notranjskem. Nikar zato ne čakajmo, da bodo komu-

nisti obračunali z nami, ker potem bo izpovedovanje slovenske zavesti že prepozno!

Če hočemo, znamo Slovenci govoriti razločno in odločno. Treba je samo, da imamo jasne misli in jasne predstave, potem jim najdemo tudi jasen izraz. In tak odločen in jasen izraz naše zavezanosti in naše borbenosti zoper morilski komunistem je božična deklaracija, ki jo je podpisala dolga vrsta slovenskih javnih delavcev. Protikomunistična narodna spomenica je dokaz slovenskega iztreznjevanja, je dokument poguma in samozavesti v borbi zoper nasilje OF. V usodnem času, ko Nemčija vzdržuje s skrajno požrtvovalnostjo naval boljševizma proti Evropi in ko se mora istočasno vsa Evropa izpostavljati posledicam izdajalskega početja Anglije in Amerike — v tej odločilni dobi se je tudi slovenski narod žilavo postavil v bran napadalcem, naj pridejo od katere koli strani. Organizacija slovenskega domobranstva naglo dozoreva in je pripravljena ne samo za obrambo našega golega življenja, temveč že tudi prehaja v napad. Za fronto slovenskega domobranstva se zgrinja v enotni labor krvavo preizkušeni narod. Kakor razvit prapor mu je božična spomenica, ki pravi:

SLOVENSKEMU NARODU!

Lepa slovenska zemlja, na kateri živimo že 1400 let in ji s svojim znojem in delom vliškamo svoj slovenski obraz, je danes vsa odeta v globoko žalost, ki jo je v svojih hudih posledicah prinesla vojna.

Kdo tira danes našo zemljo, naš narod v nesrečo, kdo pobija tisoče dragih rojakov, kdo požiga slovenske domove, kdo tepta vse naše narodne in verske vrednote, kdo uničuje naše čast, kdo nas tira na rob propada, da nam grozi dokončen pogin?

To dela največji in najnevarnejši sovražnik vseh krščanskih in kulturnih narodov, komunistem, ki je pri nas z narodnimi gesli mnoge prevaril in si pod krinko osvobodilne fronte skušal uzurpirati oblast, da vpostavi svojo nasilno diktaturo in da do konca dovrši svojo krvavo revolucijo, v kateri naj pošteni slovenski narod izgine, zgolj zaradi tega, ker hoče živeti v skladu s svojo tradicijo, v skladu z narodnimi vrednotami in ker si hoče ohraniti življenje.

Komunistem je dokazal z dejanji, da ni nikaka politika in ne ideologija, ampak najbolj surov barbarizem, ustroj nereda, izgrajen zločinski sestav, uničevalec verskih, etičnih in moralnih vrednot, uničevalec osebnosti in narodne svobode, uničevalec življenja poštenih delovnih ljudi kakor celih narodov.

Zato danes boj proti komunistem ni politika, ampak osnovna človeška in narodna dolžnost, saj se tiče tako življenja vsakega posameznika kakor življenja vseh narodov — še posebno našega slovenskega naroda, nad katerim zločinski breznarodni komunistem najbolj besni.

Vsi pošteni ljudje in vsi narodi se bore proti zločinskemu komunistem. Tudi ogromna večina slovenskega naroda je to zlo in nesrečo spoznala in odklonila.

Pogorišča 200 slovenskih vasi kličejo vse še zaslepljene Slovence, da spregledajo. Nad deset tisoč požganih in porušeni slovenski domovi vpije po obnovi iz ruševin. Preko sto razdejanih šol, prav toliko prosvetnih in narodnih domov so strašna obsodba skruturnega prizadevanja komunistem. Nad 70 onečaščenih cerkvah, od teh 16 požganih, so kričeč dokaz komunističnega brezboštva. Preko 15.000 grobov najboljših mož in žen, fantov in deklet in nedolžnih otročičev iz vseh stanov in skupin kliče po pravični kazni. Polog stotin pomorjenih izobražencev je tudi 29 narodno zavednih duhovnikov.

Tudi nesrečni talci so nemi, toda tem strašnejši tožniki proti nečloveškemu komunistem. Blizu 10.000 slovenskih družin je raztepenih, izgubljenih. Na tisoče ubogih sirot brez matere, brez očeta so sad komu-

nističnega nauka o družini! Koliko je pa še obupanih očetov, ki ne vedo ne za svoje žene ne za otroke, koliko objokanih mater, ki ne vedo za otroke in ki niti njihovih grobov ne bodo mogle najti. Na milijarde slovenskega premoženja je uničenega. Tisočerin in tisočerin delavcem je odvzet vsakdanji kruh, žrtev za žrtvijo terja komunistem dan za dnem, in vse to v poldrugem letu komunističnega divjanja v najhujši Ljubljanski pokrajini med 320.000 Slovinci, ne vstevši žrtev v drugih krajih slovenske zemlje.

Čemu vse to?

Zadnji čas je, da se združimo vsi Slovenci brez izjeme v trdno celoto in iztrebimo komunistem iz svoje srede. Po božjih in človeških postavah smo dolžni na kakršnen koli način sebe ohraniti! To nam narekuje ljubezen do naših družin in še v večji meri ljubezen do lastnega naroda.

Nihče ne more zahtevati, da naj se pošteni slovenski narod, ki hoče živeti v skladu s svojo tradicijo in braniti krščansko kulturo, da pobiti zato, da zavladata zločinski red in ustroj komunistem pri nas in v svetu. Nihče na svetu, ne posameznik, ne kak narod nima iz kakršnih koli razlogov pravice žrtvovati slovenskega naroda na žrtvele komunistem.

Kdor komunistične zločine podpira, pa naj bo posameznik ali narod, in komunistem omogoča razmah, kliče največje zlo nad ubogi slovenski narod, pa končno tudi nase in na ves svet!

Danes odloča slovenski narod sam o svojem obstoju. Ali bo ohranil življenje v veliki družini evropskih narodov, ali pa bo izgubil v morju krvave komunistične revolucije. Čut samoobrambe in koristi naroda so v tej usodni uri naš zakon! Zato dvignimo spricho tolikšne stvarne in moralne škode na slovenski zemlji, spricho nelzmerne žalosti toliko tisočev Slovencev

PROTEST

prot vsakemu, doma ali kjer koli v svetu, proti posameznikom in narodom, ki podpirajo zločinski komunistem.

Slovenski narod hoče namreč svobodno živeti v družbi evropskih narodov. Zato je bil po tolikih strašnih dejanjih protinarnodnega komunistem prisiljen seči po samoobrambi, v kateri bo še bolj povezal vse svetske sile, da zlomi komunistično zlo.

SLOVENCI! SLOVENKE!

Zavedajmo se svojega stvarnega položaja, zavedajmo se, da le z iztrebljenjem komunistem moremo rešiti sebe in dobiti tisto mesto v svetu, ki

si ga želimo in zaslužimo. Zavedajmo pa se tudi, da bomo le z lojalnim izpričevanjem našega slovenstva, brez primesi vplivov nesrečne tuje propagande, mogli uspešno voditi boj zoper komunizem. In slovenski narod s hvalečnostjo sprejema vsako pomoč v tem boju, v katerem naj nihče ne stoji ob strani. Danes je taka ura, da je molk že sodelovanje s sovražnikom in greh nad narodom.

Andlovic Jožef, preglednik finančne kontrole; Auersperg Rudolf, tajnik Kreditnega zavoda; Auersperg gf. Emil, ravn. zavoda Elementar; Andrejka Viktor, podpredsednik Mestne hranilnice; Ambrožič Lojze, posestnik in trgovec; Agnola Anton, preds. Sind. s steklom in porcelanom; dr. Alujevič Branjo, preds. Pokrajinske delavske zveze; Aleš Franc, direktor Tobačne tovarne; Antosiewicz Edvard, tajnik Zav. dr.; Abram Miloš, bančni uradnik.

Beg Dušan, profesor; Bratuša Karol, novinar; Bric Dominik, šolski upravitelj; Bajc Franc, profesor; Belčič Vanko, književnik; Breznik Josip, ravnatelj Ženske gimnazije; inž. Bartl Ivan, direktor plinarne; dr. Brilej Arnost, viš. mestni svetnik; Bricej Ivan, predsednik Sind. silk., plesk in ličarjev; Borštnik Pavel, uradnik Poštnih hranilnice; Bortol Henrik, trgovec; Bonač Franc, predsednik Sind. papirne in kartonske industrije.

dr. Božič Mirko, ravnatelj Hranilnice Ljublj. pokr.; Bizjak Ivan, predsednik Sind. trgovcev s kurivom; Bajda Ivan, funkcionar Zveze godbenikov; Bartl Albin, predsednik godnih delavcev; Bregar Ignac, žagar; Breznik Igor, notarski pripravnik; Burger Vlado, predsednik Sind. brivske in frizerske stroke; Barbič Marin, predsednik Sind. z vinom; Brecejnik Alojzij, predsednik Sind. mesarjev; Bevcar Alojzij, načelnik Skupine za zid., vod. kamnoseške in cementne stroke; dr. Basaj Joža, predsednik Zadr. gospodarske banke; dr. Bajc Tone, šef stat. odd.

dr. Breznik Anton, ravnatelj Skofjske klasične gimnazije; Bitenc Mirko, profesor in bivši poslanec; dr. Bajc Oton, predsednik Zdravn. ške zbornice; Borštnik Božo, glavni urednik »Jutra«; Bajuk Marko, direktor klasične gimnazije; Betetto Julij, rektor Glasbene akademije; Bežek Etbin, inspektor pivovarne »Union«; B. skupski Vitold, ravnatelj TPD; Borko Božidar, književnik; inž. Bevc Ladislav, bivši predsednik Zdr. vez. oficirjev; dr. Bajlič Stojan, univerz. prof.; Bolhar Alojzij, podpreds. Bolg. lige in književnik; inž. Borja Ivan, tajnik PAB; dr. Baraga Srečko, profesor; dr. Brumen Anton, šef prav. odseka žel. direkcije; dr. Brabec Karl, šef sanit. odseka železniške direkcije.

Dr. Casarier Karl, direktor realne gimnazije; Cvetko Ernest, preds. Sind. gostin. delojemalcev; Clemente Augustin, šolski upravitelj.

Čeč Karl, predsednik Hranilnice Ljubljanske pokrajine; dr. Černe Ivan, direktor Mestne hranilnice; dr. Česnik Ivan, odvetnik, bivši oblastni poslanec; Češnovar Slavko, uradnik ZSZ; Čebun Franc, mestni viš. svetnik.

Drinovec Jože, učitelj; Dežman Josip, načelnik skupine grafikov; Dub Tine, referent Prop. odseka Pokrajinske uprave; Debeljak Janko, kapetan v pokoju; Debevec Ciril, ravnatelj Drame; Drenovec Lojze, predsednik Zdr. združenja sled. igralcev; dr. Debeljak Tine, književnik; dr. Drenovec Bogdan, notarski pripravnik; Drenig T. Teodor, art. kapetan v pok.; Dragičević Ivo, peš. podpolkovnik v pokoju; dr. Dobida Karl, šef finančne direkcije.

Erec Franc, ravnatelj Zadr. gospodarske banke; Erjavec Lojze, predsednik Sind. tisk. in pap. stroke.

dr. Erlan Vladimir, ravnatelj Splošne bolnišnice; Fince Milan, tajnik Zdr. združenja kmetovalcev; Fajfar Matej, kolar; Finžgar Franc, pisatelj; dr. Fischinger Josip, pravosodni inšpektor; dr. Fettich Oton, odvetnik in predsednik SRK; Flegar Ivan, upravitelj Del. doma; dr. Frelih Ivo, magistratni načelnik; Fakin Oton, ravnatelj mestne mešč. šole; inž. Ferlic Bogdan, ravnatelj Kmetijske družbe.

Dr. Graselli Andrej, višji mestni komisar; dr. Grošelj Leopold, načelnik mestnega finančnega oddelka; Gašperšič Valentin, kovinar; dr. Golia Vladimir, preds. apelacijskega sodišča; dr. Gosar Andrej, bivši minister in prodekan tehn. fakultete; Glavac Franc, urednik »Slovenca«; dr. Gerlovič Franc, ravnatelj umobolnice; dr. Grapar Stane, sanit. ref.

SLOVENC! SLOVENKE!

Podpirajmo slovensko oblast, ki se v tem usodnem času odločno bori proti komunizmu, in združimo se v tem pravičnem boju v enotno slovensko fronto. S tem bomo rešili narod in ga povedli v novo srečno bodočnost!

Ljubljana, dne 23. decembra 1943.

Slov. domobranstva; Gračnar Ivan, ravnatelj Prevoda; Grčar Tit, šolski upravitelj; Gjud Aleksander, načelnik skupine lasuljarjev; Grom Jože, načelnik skupine živilskih obrti.

Golmajer Ciril, predsednik sind. bančnih nameščencev; Geržinič Anton, ravnatelj TPD; Grebenšek Vencoslav, uradnik ZSZ; Gunde Anton, šef. fin. direkcije; Grosnik Alojzij, čevljar; inž. Gošče Ivan, obratovodja; inž. Gorše Franc, šef komerc. ods. žel. direkcije; Gorše Franc, akad. kipar; Gogala Josip, direktor Trg. šole; Gejšek Ivan, predstavnik bivše zveze bojevatnikov; Grafenauer Franc, preds. profesorskega društva; dr. Gola Adolf, tajnik Zdr. združenja ind. in obrt. in bivši poslanec; Grom Srečko, predsednik sind. transportnih podjetij; Grom Miro, podravnatelj Hranilnice Ljublj. pok.; Guštin Rudolf, priv. uradnik; Guštin Anton, načelnik prevozniške skupine; Golobč Peter, učitelj.

Horvat Janez, priv. uradnik; dr. Hribar Franc, prodekan med. fakultete; Hčevnar Janko, šef. fin. dir.; Hafner Janko, urednik »Slovenca«; Hudnik Adolf, preds. okrožnega sod., Hercog Ferdinand, uprav. Opere; Hleng Ernest, pred. ind. sekc. Pokr. gospodarskega sveta; Heinrichar Franc, predsednik Zdr. ind. in obrt.; Holinsky Karel, nač. skup. fotografov; Hribar Peter, preds. Sind. oblačilne industrije; Hrovat Jakob, preds. kemične industrije; Hrovatin Maks, preds. Sind. hiš. posestnikov; Hlebec Josip, prokurist; Hirsman Ana, šolska upravitelja; dr. Haue Franjo, nač. troš. urada; Hojan Stanko, vodja voj. urada; Hojs Franc, pom. direktoria žel. direkcije;

dr. Ile Josip, v. d. direktorja; Ivančič, preds. Zveze godbenikov;

Jeran Franc, ravn. Nar. tiskarne; Jošt Josip, šef kontr. doh. žel. dir.; Jan Maks, strok. tajnik; Justin Elo, slikar-grafik; Jerovec Franc, not. priprav. Jančar Alojzij, delavec; dr. Janžekovič Fran, dir. PTT.; dr. Janež Ivan, zdravnik org. štaba SD; Jurček Ruda, glavni urednik »Slovenca«; Jeglič Anton, ravnatelj »Karitas«; Javornik Mirko, glavni urednik »Slovenskega doma«; Jeločnik Ničola, referent Propagandnega odseka; Jakli Venec, preds. Sindikata rudar. ind.; Jazbec Janko, načelnik skupine zlatarjev in urarjev; Jare Ivan, župan; Jankič Jože, bivši preds. Del. zbor.; Jančigaj Franc, gen. tajnik in vršilec dolžnosti župana;

Klakočar Ludvik, urednik »Slovenskega doma«; Kranjc Marko, bivši poslanec; dr. Kunc Josip, mestni viš. svet.; dr. Kuhar Andrej, preds. not. zbor.; inž. Kavčič Rudolf, dir. žel. dir.; Kremžar Franc, urednik »Domoljuba«; Košiček Jože, glav. ravnat. KTD; inž. Košir Vinko, uradnik Pok. zav.; dr. Kosič Janko, predsednik Borze dela; Kocjančič Ivana, kovin. delavka; Kobal Josip, tajnik »Slov. čebel. društva«; inž. Kham Lado, poobl. civ. inženir; Koeper Stanko, književnik; Kokalj Jože, namest. viš. drž. tožilca; Kurnik Karel, uradnik; Krčič Hanuš, gen. ravn. Ljublj. kreditne banke; Kregar Janko, kapetan fregate v pokoju; Kessler Joža, uredn. »Slov. doma«; Krošelj Joško, urednik »Slovenca«; dr. Kulan Ernest, odvetnik; Kosovel Stanko, urednik »Jutra«; Klein Julij, načeln. skupine steklarjev;

dr. Kos Milko, rektor univerze; Krener Franc, poveljnik Slovensk. domobranstva; Končan Anton, ravnatelj Zadr. gospodar. banke; dr. Kočnik Franc, ravn. Mohorjeve tiskarne; Kante Danilo, insp. Poštn. hranilnice; inž. Kavčič, direktor mestn. vodovoda; Kliner Peter, ravn. Hipotek. banke; Krek Slavko, akad.; Kisovec Ivo, predsed. Društva stan. najemn.; Kralj J., preds. umet. društva »Slovenski lik«; Korže Ludvik, preds. trgov. odseka PDZ; Kranjšek Josip, preds. Sind. z usnjem in kožami; Kane Anton, preds. Sindikata drogeristov; Krek Janko, preds. Sind. trgov. zastopnikov; Kalin Pavel, preds. Sind. usnjarske industrije; Kržišnik Oskar, podpreds. Sind. viničarjev; dr. Krivic Rudolf, preds. Mestne hranilnice; dr. Krejči Viljem, preds. Zveze lovskih društev; Kristan Edvard, soboslik. pomočnik; M. Klementina Kastelic, O.S.M., prednica Uršu-

linskega samostana; Kern Hugo, novinar; Kobal Miloš, dijak; dr. Kodre Anton, mestni višji svetnik; dr. Kobal Franc, predsednik Društva slov. književnikov;

dr. Lončar Dragotin, preds. Slov. Matice; Lončar Franc, preds. zadruga; Mr. Ph. Lenček Milivoj, farmacevt; Lavrič Pavč, šolski uprav.; Ločniškar Franc, meščanski šol. nadz.; Lukič Zvonimir, preds. združenja trgovcev; dr. Logar Franc, tajnik Zdravn. zbornice; Logar Filip, predsednik stavbnega sindikata; dr. Leskover Ludvik, sod. pripravnik; Levstik Vladimir, književnik; Lovše Anton, šol. upravitelj; Lampe Vilko, preds. sind. z manuf. bl.; dr. Lukman S. Franc, dekan teol. fak. ter preds. Družbe sv. Mohorja in Leonove družbe; Lupše Ivan, trgovec; Lenarčič Franc, šef. fin. dir.; dr. Ladiha Ludevit, nač. obč. odd. žel. dir.; Lavrih Alojzij, predsednik tekstilnih delavcev; dr. Lunaček Aleksander, preds. Sind. gradb. materiala; Lampič Polde, nač. skup. pom. sanit. obrti; Laznik Vilko, preds. Sind. trgovcev s kolesi, naf. to itd.

Mašič Pavel, bivši poslanec; Mihelič Stanko, šef. šolsk. odseka; Majcen Franc, preds. bančnih zavodov odd. P.D.Z.; Mchle Alojzij, preds. obč. del. findikata Grosuplje; Može Franc, preds. skup. oblač. stroke; Mozetič Josip, direktor fin. direkcije; Miklavčič Franc, prokurist Zadr. gospod. banke; Marinko Jože, preds. sind. z mešč. blagom; Mikeš Jože, načelnik skup. tekstilcev in vezilij; Mašič Stanko, upravni sodnik; inž. Mačkovšek Janko, mest. gradbenik; Mihelič Alojzij, bivši senator;

Dr. Meršol Valentin, primarij splošne bolnice; Michler Ivan, šol. upr.; Miškar Janko, predsednik Vzajemne zavarovalnice; Marčlane Ivan, ravn. Vzap. zavarovalnice; Mizerič Edvard, profesor; dr. Mohorič Ivan, bivši minister in podpredsednik Pokrajinskega gosp. sveta; Majerič Janez, bivši župan; Mohorčič Dragič, šef. odpravnštva; Mulej Rudolf, vodja anagrafskega urada; Müller Anton, v. d. šefa računovodstva žel. direkcije.

M. Pija Garantini, ravnateljica urš. gimnazije; Melečič Peter, notar; Mlinar Janko, podr. Kred. zavoda; Mihevc Leopold, župan; Marinčič Ivan, gradbeni tehnik; Majevec Jože, predst. bivše Zveze bojevatnikov; dr. Megušar Anton, odvetnik; dr. Močnik Ernest, šef. fin. dir.; dr. Milavec Anton, preds. Pok. zavoda; dr. Maj Josip, podpr. Muzejskega društva; Mihelič Josip, upr. pomožne šole.

Novak Avgust, ravn. Vzap. zav.; Novak Ernest, ključ. pom.; Novak Leo, dr. Sr. tehn. šole; Novak Stanislava, priv. nameščenska; dr. Namar Emil, not. priprav.; Narnec Viljem, ravn. pivov. Union.

Dr. Odar Alojzij, univ. prof. in predsednik KTD; Osana Josip, direktor; inž. Orvald Anton, v. d. šefa gradb. odd. žel. dir.; Ogrin Milan, predsednik Sind. zav. delojemalcev; Ovsenek Josip, dir. II. m. r. gimn. Ogrin Rajko, upravnik Zamatske banke; inž. Otahaj, preds. stavbne zadr. drž. usl.; Ozim Rudolf, gl. ur. »Slov. naroda«; Oblak Gabrijel, župan.

Pogačnik Fran, preds. Sind. z živili na debelo; dr. Pogačnik Edvard, posestnik; dr. Pretnar Janko, šef. mestn. kult. odd.; Pretnar Ivan, preds. Sind. hranilnic; dr. Puc Dinko, bivši ban.; Puc Franc, urednik »Jutra«; dr. Pleničar Bogo, preds. Vinc. konf.; Pleničar Josip, šol. upr.; Prek Stanko, glasbenik; inž. Pirkmajer Milko, poobl. inženir; Perdan Jernej, načelnik čevljarjev; Praznik Ivan, načelnik mizarjev; Pičman Lovro, načelnik skupine instalaterjev; Prijatelj Ivan, direktor učiteljskega; Podgoršek Anton, direktor TBPD; Pirc Anton, šef. fin. direkc.; Podbregar Franjo, načelnik prometnega odd. žel. direkcije; Pikec Marija, petiliska delavka.

Dr. Pirjevec Karl, direktor Trg. akademije; dr. Pavlič Bogomil, šef. finančne direkcije; dr. Pirkmajer Otmär, bivši poštban.; dr. Pučnik Josip, odvetnik; Poštovan Matej, urednik »Slovenca«; Pustošlemšek Rasto, bivši poslanec in preds. Vodnikove družbe; inž. Petrovčič Srečko, gospodarski vodja Nar. tiskarne; Pavlin Ivan, obrtnik; Pogačnik Edvard, industrijskec; Pogačnik Franja, predsedn. Podporne ustanove

za vajence; dr. **Pajnič Marko**, pooblaščenec tvrdke Kotnik Franc; dr. **Pirc Ivo**, ravnatelj Hig. zavoda; dr. **Polec Janko**, dekan pravne fakultete; dr. **Puti Ludvik**, šol. svetnik; **Pehani Joža**, gen. ravn. Vz. zav.; **Peterlin Ernest**, podpolkovnik Slov. domobranstva; **Puc Danilo**, načelnik skup. tapeta. in dekor.

Predovič Janko, preds. sind. trgovcev, izvoznikov živine; **Pelice Adolf**, predsednik sind. slaščičarjev; **Peternel Ciril**, predsednik sind. trg. s sadjem in zelenjavo; **Pavlin Franc**, preds. sind. z galant. blagom; **Pivk Oskar**, preds. sind. hranilnic; **Premrov Vladimir**, preds. sind. lesne industrije; **Plantan Anton**, preds. sind. prometne stroke; **Paljk Leopold**, šolski upravitelj; dr. **Pogačnik Jože**, ravnatelj Marijanišča; **Potočnik Drago**, tajnik Pokrajinske zveze delodajalcev; **Pevce Ignacij**, preds. Združ. kmetovalcev; dr. **Požar Danilo**, tajnik Združ. den. in zav. zavodov.

Preželj France, referent Pokr. delavske zveze; dr. **Ples Ivan**, tajnik Pokr. gosp. sveta; **Perko Lojze**, akademski slikar; **Podbevšek Anton**, književnik; **Pržnik Anton**, žel. zvanik; dr. **Pogačnik Josip**, šef-primarij; **Požar Vinko**, preds. pekovskega društva; **Petrovič Branimir**, v. d. načelnika; **Pestotnik Ivan**, direktor klavnice; inž. **Poznen Albert**, magistratni načelnik; dr. **Prenner Ljuba**, pisateljica; **Pušnjak Bogdan**, novinar; **Pelec Slavko**, mestni višji komisar; **Pirc Lojze**, delavec.

Rogina Kari, predsednik odd. polj. delojemalcev; **Ravnikar Stane**, urednik »Jutra«; **Radanovič Anton**, ravnatelj Gospodarske zveze; dr. **Ramovš Franc**, prodekan Zavoda za združništvo; **Remeč Bogomil**, preds. zav. za združ.; **Reitzen C.**, upr. zavetišča v Sp. šiški; dr. **Rus Mavericij**, mestni zdravnik; **Reje Valentin**, vrt. pomočnik; **Rottar Dragotin**, poštni zvanik; **Rode Matija**, upr. šentjakevske knjižnice; dr. **Roš Franc**, odvetnik; **Ravljien Davorin**, glavni urednik »Domovine«; **Rudolf Rudolf**, vodja mest. zastavljalnice.

Inž. Sodja Jože, preds. Sind. založništva in ravn. uprave »Slovenca«; **Semenič Alojzij**, trgovec; **Strikberger Albin**, trg. sodnik; **Sitar Lojze**, predsednik Sind. trg. pomočnikov PDZ; **Smertnik Josip**, bančni ravnatelj; dr. **Skubic Stefan**, uradnik; **Stare Miloš**, bivši poslanec; dr. **Steška Henrik**, prodekan pravne fakultete; dr. **Slavič Matija**, prorektor univerze; **Sušnik Stanjo**, ravn. Vzaj. zav.; **Sterman Matej**, akademski slikar; dr. **Sajevič Rudolf**, univerzitetni profesor.

Ing. Simonič Primož, preds. Slov. agron. društva; **Sedlak Stane**, uradnik Tisk. ur. Pokr. uprave; **Smerkolj Albin**, preds. Trg. sekcije Pokr. gosp. sveta; dr. **Slokar Ivan**,

preds. Pokr. zveze delodajalcev; dr. **Skala Leo**, upravnik Obče zavarovalnice; dr. **Sagadin Anton**, direktor Pok. zavoda v p.; **Simoniti Marica**, kovinarska delavka; **Ing. Smole Bogdan**, upravitelj Pristave; **Stanovnik Filip**, župan; **Sajovic Anica**, trg. pom.; **Sušnik Srečo**, priv. uradnik; **Supan Herman**, uradnik; **Stopar Franc**, v. d. dir. IV. m. r. gimn.; **Svetelj Heribert**, mestni višji svetnik.

Štrukelj Ivan, preds. Slomškove družbe; **Sturm Artur**, kapetan v p.; dr. **Sturm F.**, dekan fil. fak.; **Suštaršič Peter**, predsed. Sind. s šol. potreb.; **Spindler Jože**, bivši poslanec; **Skrbec Franjo**, preds. Sind. trg. z lesom; **Štukelj Jože**, direktor PTT v p.; **Sparhak Leopold**, rač. insp. PTT; dr. **Solar Jakob**, profesor; dr. **Suklje Vladimir**, odvetnik; **Skoberne Slavko**, urednik »Slov. doma«; **Šantel Saša**, preds. Društva likov. umetnikov; **Sest Osip**, višji režiser držav. gledališča; **Škulj Karel**, bivši poslanec; dr. **Štuhar Anton**, nam. vrh. drž. tožilca; **Skrbec Matija**, dekan; **Smuc Lojze**, tajnik Zdr. trgovcev; **Santič Jerko**, poddirektor Pok. zavoda; **Suštaršič Anton**, uradnik Prevoda; **Šušter Danijel**, posestnik; **Sihar Anton**, viš. št. upravitelj; **Salj Severin**, književnik; **Sehubert Stefanija**, šol. upr.; dr. **Schrott Janez**, šef-zdravnik TBPD.

Turk Lado, preds. Sind. ind. podjetij; **Tršar Marjan**, akademik; dr. **Tomšič**, tajnik odseka za obrtništvo; **Tosti Avgust**, ravnatelj Kred. zavoda; **Theuerschuh Iv.**, bivši poslanec; **Trtnik Ciril**, preds. Sind. monterjev in kleparjev; **Tršinar Slavko**, nam. ravnatelj TBPD; **Trebar Matija**, preds. Sind. trgovcev s čevlji; **Tonja Ivan**, uradnik Poštnih hran.; **Thama Alfonz**, trg. pom.; **Trškan Vinko**, trg. pom.; dr. **Tavčar Ivan**, odvetnik.

Ukovič Milan, uradnik; **Urtnik Filip**, tajnik Pokr. del. zveze; dr. **Ukmar Vilko**, ravnatelj opere; **Uršič Andrej**, publicist; **Urbas Miroslav**, podpreds. društva »Kazina«; **Uršič Ivan**, služitelj PAB; **Udovič A.**, načelnik skupine dimnikarjev.

Dr. Vidmar Vladimir, direktor Poštne hran.; dr. **ing. Vidmar Milan**, preds. Akad. znanosti in dekan tehn. fak.; **Vidmar Ka-**

rel, preds. Sind. pekov; **Vadnjal Ivo**, ref. Prop. odseka Pokr. uprave; **Vizjak Milko**, podpolkovnik Slov. domobranstva; **Velikonja Narte**, književnik; dr. **Voršič Alojzij**, odvetnik; **Verovšek Jože**, preds. Sind. železninarjev; **Verovšek Jurij**, trgovec; **Verbič Anton**, preds. Sind. s spec. blagom; **Velikonja Jože**, akademik; **Vlaj Karl**, predsednik Sind. živilcev; **Vrančič Ivan**, poddirektor Mestne hran.; **Vider Jože**, šolski upr.; **Vodnik Anton**, književnik.

Dr. Vraber Maks, profesor; **Večerin Rudolf**, bivši preds. Prosv. društva; **Vahen Damjan**, književnik; dr. **Vojska Karel**, m. ur.; **Vrhovec Ernest**, tob. del.; dr. **Vrančič Janko**, dir. Pok. zav.; **Verbie Pavel**, prof.; **Viranč**, preds. Dentistične zbornice; **Vrhovnik Franc**, tajnik Vodnikove družbe; **Verk Karel**, priv. ur.; dr. **Valenčič Vlado**, podr. Hran. Ljublj. pokr.; **Vadnjal Adolf**, tajnik Pokr. uprave; **Verbič Dušan**, ind. uradnik;

Veble Demetrij, bivši poslanec in odvetnik; **Vrhovec Stanko**, šol. upr.; **Vrečar Fr.**, upravnik listov konzorcija »Jutra«; **Viranč Stanko**, gl. urednik listov konzorcija »Jutra«; dr. **Vrčon Branko**, urednik »Jutra«; **Vidic Ciril**, ravn. Hran. kmečkih občin; dr. **Windischer Fran**, preds. Nar. galerije; **Weibl Julij**, načelnik skupine železarjev in kovinarjev; **Wagner Rudolf**, predstavnik bivše Zveze bojevnikov; **ing. Weinberger Friderik**, v. d. načelnika maš. odd. žel. dir.; **Zore Rudi**, odvetn. pripravnik; **Zupan David**, tajnik Društva stan. najemnikov.

Dr. Zupančič Rihard, univ. prof. in predsednik Združ. šolnikov; **Zupan Miroslav**, preds. Sind. stavbne ind.; **Zebal Franc**, b. poslanec; dr. **Zdolšek Jože**, odvetnik; **J. Zemljič**, preds. TBPD; **Zemljič Joško**, pr. Pokr. sind. ind. nam.

Zerjav Mihael, int. kapetan I. kl. v p.; **Zivalič Franc**, mizar; **Zitnik Rudolf**, obrtnik; dr. **Zitko Stanislav**, odvetnik; dr. **Dominik Zvokelj**, podpreds. Hran. Ljubljanske pokrajine; **ing. Zenko Josip**, dir. cestne železnice; **Zužek Franc**, uradnik Borze dela; dr. **Zirovnik Janko**, preds. Odvetniške zbornice; **Zilič Stanko**, vodja MPZ; **Znidaršič Josip**, preds. »Slov. čebelarkega društva«.

Darujte za Zimsko pomoč!

Pisarna »Zimske pomoči« posluje v Puccinljevi ulici 9/I. Prispevke sprejema Hranilnica Ljubljanske pokrajine na račun »Zimske pomoči«. Nakazila naj se izvršujejo na račun Poštne hranilnice; Pokrajinski podporni zavod »Zimska pomoč« ček. rač. 16580.

NORAH DIVJINA CVETE

Na sestanku, ki so se ga udeležili vsi moški naselbine, je vladalo mnenje, da se nam ni treba več bati, da gre le za eno samo tatvino in da sta oba psa in nesrečni Harry Wright našla smrt samo zato, ker so se bili uprli tolovajem. Vendar pa so bili vsi mnjenja, da moramo biti previdni; živina naj bo čez noč zaklenjena, biti moramo ob vsakem času pripravljeni na napad in tudi ponoči naj imamo vedno puške pri rokah.

Tedaj pa je vstal Eli in povedal to, kar sem si potihem tudi jaz mislil. »Ako vidimo, da naša živina ni več varna, tedaj moramo skrbeti tudi za to, da se ji ne bo nič pripetilo. Saj zato smo tu! Ako se bomo začeli bojzljivo zaklepati, tedaj si kmalu ne bomo več upali pomoliti nosu skozi vrata. Rdečkožci vedo, da smo tu — naj torej tudi vedo, da ne trpimo šale!«

»In kaj bi torej ukrenili vi, gospod Makers?« je spoštljivo vprašal nek glas.

»Preiskati gozdove,« je odvrnil Eli. »Ponoči čuti in stražiti. Zima je pred vrati; lahko bomo spali podnevi, kolikor bomo hoteli.«

»Harry Wright je ponoči vstal. Mi smo ostali v svojih posteljah in nam je izginila živina, on pa je izgubil življenje,« sem povedal v premislek. »Ako hočemo prijeti divjake, se moramo ravnati po kakem določenem načrtu in kar najbolj premišljeno.«

»Prav, gospod Ollenshaw. Napravite načrt; mi ga bomo izvršili,« je nekdo zaklical.

Dejstvo, da so me zdaj vedno pogosteje klicali za »gospoda Ollenshawa«, mi je nalagalo večjo odgovornost: »gospod Ollenshaw« je moral vzeti nase in izpolniti dolžnost, ki bi se jim »Filip« ali tudi »gospod Filip« še lahko izognil. Zamislil sem se. V duhu sem že gledal neštevilne rdečkožce, kako švigajo sem pa tja po hribu in po gozdovih, videl sem našo majhno četico, kako v mraku brez načrta posamič

strelja, naposled pa sem rekel: »Najboljši predlog, ki vam ga lahko dam, je tale: nekaj časa naj ženske in otroci spet spijo v skupni hiši. Vso živino moramo spraviti na nekaj posameznih prostorov, Stirje ali pet oboroženih moških naj straži vsak tak prostor. Teda bomo lahko priredili vsiljivcem nepričakovan sprejem. Vse to je kajpak neprijetno in naporno, če pa ve kdo za kak boljši predlog, naj govori.«

Nastala je tišina. Naposled smo ugotovili, da ni boljšega predloga. Sklenili smo torej, da bomo stražili svojo hišo, mlin, mesto ob Ožini in Carterjevo hišo, ki je stala na sredini naselbine in v neposredni bližini skupne hiše. Živino in straže smo razdelili, kakor nam je bilo najboljše mogoče.

Eli, Andy, Mike in jaz smo prevzeli stražo v moji hiši. Piklejevi in Cranejevi so z izjemo Matjaža in Mojzesa, ki sta bila dodeljena k mlinu, stražili pri Ožini, Jožef Steggles, Amos Beeton in Tim Dendy so se pridružili mladima Piklejevima pri mlinu. Ostali so stražili v hiši Izaka Carterja in torej tudi hišo, kjer so spale ženske in otroci.

V nekem oziru je bilo to vojno stanje in kot tako kaj neprijetno. Konji so bili vedno prav tam, kjer jih ni nihče potreboval; krave smo molzli kar tam na licu mesta, tako da smo morali vlačiti polna vedra mleka skozi vso naselbino, kajti ženske in otroci so se zjutraj vračali vsak v svojo hišo. A nič se ni zgodilo. Dolgih štirinajst noči ni zapel noben petelin, ni zakrutila nobena svinja, noben pes zalajal — sovražnik se ni prikazal.

Ze smo jeli verjeti, da so potujoči Indijanci — morda prav tisti, ki so bili ukradli Elijeve konje, — slučajno prišli mimo naše naselbine, ne da bi se nameravali tako kmalu vrniti. Morda nas bodo neljubi gostje počastili le z enim obiskom v letu. Morda bomo vse leto stražili in jih pričakovali. Splošen nered in pomanjkanje spanja nas je pomalem spravljalo v zlo voljo. Tudi ženske so postale čemerne in nekega dne je prišlo do hudega prepira med Mary Carterjevo in Keziah, ki je dolžna Mary, da je posnemala mleko, hoteč imeti smetano za svoje otroke. Ker so bile krave v mlinu, Keziah pa je stanovala na nasprotnem koncu naselbine pri Ožini, je prispelo mleko na svojem vsakdanjem obhodu najprej do Mary. Keziah je vreščala, da jo je bilo slišati po vsej naselbini in je Mary malone oči izpraskala.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Na vsej vzhodni fronti se nadaljujejo siloviti obrambni boji Na zapadu Evrope pa je 5000 km dolgi trdnjavski pas pripravljen, da sprejme Angličane in Američane, ko bodo tvegali invazijo. Letalski napadi se nadaljujejo in Anglosasi dalje uničujejo nenadomestljive zgodovinske dragotne v Nemčiji, severni Franciji, Italiji, ob Jadranu in v Bolgariji. O stanju na bojiščih je podalo nemško vojno poročilo v torek 11. t. m. naslednjo sliko:

S sovražnikovega mostišča severnovzhodno od Kerca se je pričel včeraj pričakovani sovjetski napad. Boji še trajajo. Naše letalstvo je poseglo vanje in je uničilo 2 sovražnikova izkrcevalna čolna. Mornarške obalne baterije so zažgale taborišča boljševiških čet na Tamanjskem polotoku.

Južnozapadno od Dnjepropetrovska je sovražnik z več divizijami podprt s topništvom in z bojnimi letali, napadel na ozki fronti. V hudih bojih je bil s protisunkni prestražen. 55 sovražnikovih oklopnikov je bilo ob tej priložnosti sestreljenih.

Severnozapadno od Kirovgrada so razbile naše čete ponovne boljševiške napade ter so s protisunkom zavzele več začasnih izgubljenih krajev.

Pri obrambi sovražnikovih napadov južnovzhodno od Pogrebščja sta bila v ogorčenih borbah uničena dva sovjetska bataljona. Južnozapadno od mesta so vrgle naše čete napredujoče sovražne bojne skupine nazaj kljub trdovratnemu odporu. V teh bojih je bilo na področju ene same pehotne divizije uničenih 31 sovjetskih oklopnikov in 19 topov.

Na področju zapadno od Berdičeva so ostali brezuspešni slabši sovjetski napadi.

Za Sarni so bili tudi včeraj boji.

Zapadno od Rečice so obdržali naši oddelki v težkih bojih po zajezitvi krajevnih vdorov svoje postojanke, čeprav je sovražnik napadel na široki fronti z nadmočnimi silami.

Na področju pri Vitebsku so se izjalovili ponovni poizkusi boljševikov, da bi prebili fronto. Zbirališča sovražnika so bila razbita s strnjenim topniškim ognjem.

Pri bojih na področju Kirovgrada se je posebno odlikovala brandenburška 3. oklopna divizija pod vodstvom generalnega majorja Bayerleina.

V južni Italiji so bile tudi včeraj znova silovite borbe zapadno od Venafra. Vsi sovražnikovi napadi so se izjalovili: deloma so bili razbiti v bojih iz bližine. Krajevni vdor pri Cervaru je bil zajezjen. V srednjem in vzhodnem odseku bojišča niso bili nikakoli pomembnejši boji.

Nemška torpedna letala so ob večernem mraku 10. januarja napadla pred alžirsko obalo sovražno oskrbovalno spremljavo ter so zadela 5 ladij s skupno 32.000 tonami. Opažena je bila potopitev

1 prevozne ladje z 8.000 tonami. Uničenje nadaljnjih ladij je verjetna.

O popoldanskih urah je 10. januarja in v noč na 11. januarja so izvršili britansko-severnoameriški bombardni teroristične napade na sofijske mestne predele. Po dosedanjih vesteh sta nemška in bolgarska protiletalska obramba zbili 13 sovražnih letal, med njimi več štirimotornih bombnikov. Uničenje nadaljnjih 9 sovražnih letal je verjetno.

V pretekli noči je preletelo nekaj posameznih britanskih motilnih letal zapadno in severno področje Reicha.

Dve značilni novice iz Italije: grof Ciano, Mussolinijev zet, je bil v trdnjavi v Veroni obsojen na smrt, ker je lani 25. julija z drugimi člani velikega fašističnega sveta glasoval za Badoglijevo izdajstvo. Z njim je obsojen tudi maršal De Bono in več drugih pajdašev. — Istočasno pa je izdajalski kralj Viktor Emanuel podelil Stalinu svoje najvišje odlikovanje, red svete Anuncijate. Tako sta po pravilih tega reda postala Stalin in Viktor Emanuel — bratrance... Pač sorodstvo, kakršnega svet še ni videl!

Na Balkanu nadaljujejo nemški oddelki veliko čiščenje. Borbe s komunističnimi krdeli po gozdovih in gorah so vsepovsod uspešne. Mnogo komunistov je že padlo, mnogi pa izčrpani in prestraženi iščejo prehoda k Nemcem. Med padlimi, ranjenimi in ujetimi je tudi mnogo badoglijevih Italijanov in nekaj angleških »odrešenikov«.

DOMAČE NOVICE

Osnovanje samostojne monopolske uprave v Ljubljanski pokrajini. Prezident pokrajinske uprave je s posebno odredbo osnoval zaradi preskrbe prebivalstva Ljubljanske pokrajine s kuhinjsko in živalsko soljo ter z vžigalicami začasno Samostojno monopolno upravo Ljubljanske pokrajine. Veliko prodajo kuhinjske in živalske soli ter vžigalic prevzame prehranjevalni zavod.

Preselitev Hrvatov iz Spodnjega štajerskega. Nemško-hrvatska komisija je objavila v Službenem listu za štajersko objavo o preselitvi hrvatskih državljanov iz Maribora. Istočasno se bodo preselili tudi s Spodnjega štajerskega, Koroškega in Gorenjskega.

Ukinjena izdaja dovolilnic. Prehranjevalni zavod Ljubljanske pokrajine je ukinil izdajo dovolilnic za prevoz poljskih pridelkov in drugih živil iz pokrajine ali od drugod v Ljubljano. Prevoz semen bodo uredili kasneje.

Preiskane pošne znamke. Šef pokrajinske uprave je odredil, naj da pokrajinska direkcija

pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani v promet dosedanje pošne znamke pretiskane z grbom Ljubljanske pokrajine, to je z orlom Vojvodine Kranjske in napisom »Ljubljanska pokrajina — Provinz Laibach« ali »Provinz Laibach — Ljubljanska pokrajina«. V prometu bodo frankovne, letalske in portovne znamke, razen tega dobrodelne znamke za zimsko pomoč, za sirote, za brezdomce in za Slovenski Rdeči križ.

Slovensha oddaja v tržaškem radiu. V ponedeljek 3. januarja je začel tržaški radio z rednimi slovenskimi oddajami, ki so vsak večer ob 18.15 na valu 225. Uvodna oddaja se je začela s slovensko narodno pesmijo. Govornik je nato obrazložil poslušalcem pomen slovenskih oddaj, prečital vojno poročilo in posvetil posebno pozornost Trstu in primorskim krajem. Spregovoril je nato poveljnik Slovenskih narodnih straž in očrtal naloge, ki čakajo Slovence na Primorskem v novih razmerah.

Razdeljevanje tobanih izdelkov. Racioniranje tobaka z uvedbo tobanih nakaznic se bo izvedlo v Ljubljanski pokrajini tako, da bo vsak moški dobil dnevno 20 gramov, vsaka ženska pa 10 gramov tobanih izdelkov. Računa se, da tehta vsaka cigareta 1 gr., cigara pa 5 gramov. Kadilci si smejo nabaviti cigarete in cigare največ za 6 dni v naprej.

Zaplomba imovine. Prezident pokrajinske uprave je s posebno odločbo zaplenil imovino upornikov dr. Bogdana Breclja, Viktorja Repiča, dr. Pavla Lunačka in Ivana Jermana.

Omejitev avtobusnih voženj v Gorici. Z novim letom so goriški avtobusi znatno znižali število dnevniških voženj. V št. Peter avtobus sploh ne bo vozil več, v Ločnik in Solkan pa samo trikrat dnevno tja in nazaj.

Kaznovani veržniki in navijači. Zaradi kršitve protidraginskih uredb je bilo v Ljubljani kaznovanih v zadnjem mesecu 68 oseb na skupno denarno kazen 145.000 lir. Nekaj oseb je bilo prijavljenih tudi državnemu tožilstvu.

Število stanovanjskih odpovedi lani. Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je bilo lani odpovedanih 739 stanovanj in obratnih lokalov. Odpovedi je bilo 44 več ko predlanskim. V večini primerov so bile podane zato, ker najemniki niso plačali najemnine za enega ali več mesecev.

Gibanje prebivalstva v Ljubljani. Po zaključnih podatkih devetih ljubljanskih župnij se je lani rodilo v Ljubljani 986 otrok, umrlo pa 788 oseb. Prirastek je znašal 198 oseb. Poročilo se je 551 dvojic. Velika večina ljubljanskih otrok se je rodila v porodnišnici splošne bolnice. Iz knjig, ki jih vodi duhovni urad za splošno bolnico, je razvidno, da se je lani rodilo v ženski bolnici 1218 otrok, 627 dečkov in 519 deklic. Nezakonskih otrok se je rodilo 132. V bolnici je lani umrlo 810 ljudi, 385 moških in 425 žensk. Bilanca je torej zelo neugodna za ženske.

V naslednjih štirinajstih dnevih je Kristina Beetonova začutila, da se je približal čas poroda njenega prvega otroka. Kristina ni bila več prav mlada in je imela dolgoletne in težke bolečine. Prenesli so jo iz skupne hiše v njeno lastno stanovanje. Zdaj je stražil v mlinu Carter, da je lahko ostal Beeton pri svoji ženi. Mike je predsedel mnogo ur po dnevu in po noči ob Kristinini postelji in ker jaz sam nisem težko delal na polju, sem stražil v svoji hiši tudi mesto Mikeja.

Judita se je spočetka upirala, da bi spala v skupni hiši in tako sva pozno v noč posedala ob gorečem ognjišču, kjer je vedno vrela kava v loncu. Zdaj sem že dve noči prestražil in sem spal po dnevu, kolikor se je pač dalo. Spet je napačila noč. Ravnokar sem poslal Andyja v posteljo. Andy je prebudil Elija, ki je prihajal po stopnicah zehaje, pretegujoč svoje mogočne ude. Judita je šla spat in ogenj je pojmal.

»Lepo noč imamo,« sem dejal, »nebo je polno zvezd.«

»Mislim, da si prav povedal,« je menil Eli po dolgem molku.

»Indijanci prihajajo le enkrat v letu tod mimo. Vse to straženje je nepotrebno.«

Po njegovem glasu sem spoznal, da je prav tako sit tega ponočnega bedenja kakor jaz, in prav nič se ne bi čudil, ako bi odšel zjutraj v svojo hišo, da bi se ponoči pošteno naspal. Utrujen in nerazporejen sem sedel v temi kraj njega in kakor že tolikokrat v takih urah, so se moje misli dramile. V svoji domišljiji sem videl Elija in Lindo ob njegovi strani. Odkar sem tiste noči spal z Judito, so dobivale podobe vedno določnejšo obliko in so postajale vedno bolj mučne. Tudi zdaj je napačil trenutek, ko nisem mogel več strpeli v Elijevi bližini. Naglo sem planil po konci ter se šepaje podal na svoj nočni obhod. Nisem mogel več sedeti poleg mirno dihačnega moža. Lahko sem spoštoval, celo občudoval Elija Makersa, toda Lindinega moža nisem mogel trpeti.

Zunaj v noči sem se ustavil, naslonil sem se na steno konjušnice in se zazrl v nebo. Neskončno je bilo število zvezd, mnoge so mirno svetile, druge so migetale in trepetale. Globoka tišina, mogočno nebo nad menoj me je pomirjalo. Vsaka posamezna teh majcenih lučk je bila prav tako del sveta kakor jaz ali kateri koli drugi človek. Le nezasišana človekova domišljavost ga navdaja z vero, da sonce greje njega, da so mesec in zvezde zato ustvarjene, da njemu razsvetljujejo

noč. Moja lastna majhna usoda, moja prizadevanja, moja bojazen, moja ljubezen do Linde mi le zaradi tega izpolnjujejo zavest, ker so moje misli in moja čustva tako močno omejena. Ako bi moj pogled lahko segel dalje, tedaj bi manj trpel. Koliko ljudi je že preživelo svoje življenje na svetu kot neljubljeni pohabljeni. Ne, ne smem sovražiti Elija, ki je le romar na poti med materinim naročjem in grobom prav tako, kakor jaz.

Vzravnaval sem se in sem pravkar hotel nazaj, da bi mirneje in razumneje stopil pred Elija, ko zaslišim z druge strani hiše divje hropenje svinj. Šepaje sem stopil proti svinjakom in sem ob svitu zvezd ravno še zagledal tri temne postave, kako so odhitele, noseč vsaka po eno svinjo, oprtano kakor vreče na hrbtu. Ostale svinje so se gnetle proti odprtih vratom in ko sem baš pomeril s svojo puško ter sprožil, se mi je zaletela v noge svinja da sem se opotekel in ustrelil na slepo. Skoraj istočasno sem zaslišal drugi strel, ki ga je gotovo oddal Eli in zadnji Indijanec je s krikom omahnil, svinja pa, ki jo je nosil, je pobegnila. Oba ostala vsiljivca sta izpustila svoje breme ter dolgih skokov poiskala zavetje pod drevjem.

Hkratu se je tudi z drugih strani doline oglasilo pokanje. Eli se je s prstom na puškinih petelinu urno podal za beguncem, jaz pa sem šepal za njim. V gozdu je bila tema, toda nekeje v grmovju sem zaslišal šum. Pok... Krik... nato sem dohitel Elija, ki se je bil spotaknil ob posekano drevo in je padel, ob njem pa je nepremično ležal Indijanec. Po pokanju vej je bilo razločiti, da je skušal zadnji begunec uteči.

»Ušel je,« je besno zaklical Eli, ko se je trudoma pobral s tal. Skočil je čez tole deblo kakor lovski pes. Obrnil se je in udaril s puškinih kopitom ležečega Indijanca po glavi.

Oba Elijeva strela sta dosegla svoj cilj. Ko sva se vračala, sem smatral za svojo dolžnost, da mu povem: »Ena izmed svinj se mi je zaletela pod noge, ko sem sprožil, sicer bi imeli najbrže vse tri.«

»Jutri bomo imeli dosti opravka, da spet dobimo živali nazaj,« se je glasil Elijev odgovor na mojo dokaj otročjo opombo. Ko sva prišla do hiše, naju je Andy že čakal na pragu, ves iz sebe od togote.

»Kaj takega se lahko primeri samo meni,« je zabrundal. »Noč za nočjo sedim tu, trudeč se, da bi imel odprte oči, kadar pa se zares kaj zgodi, smrčim kakor jazbec.«

Srce iz lecta

V marsikateri obmejni vasi cvete tihotapstvo. Vsa vestnost graničarjev in financarjev nič ne pomaga. Strast do tihotapstva je ljudem prerojena in le malokdo se ji postavi po robu.

Tako je bilo tudi v Podgori. Vas je bila potisnjena v breg in precej raztresena. Gruntarjev je bilo malo, sicer pa so tam živeli le bajtarji, ki pa se ne hranijo z zrakom. Ti so tihotapili na debelo. Pa tudi gruntarski sinovi so si med tednom prislužili s tihotapstvom nekaj kovancev, ki so jih potem ob nedeljah pretopili. Še celo oca župan so šli včasih po steljo s konjem in volom, vračali pa so se samo z volom. Glavno skladišče in prodajalna tihotapskega blaga je bila pri stari Kočarjevi Meti, ki je s svojo hčerjo živovarila in bajti na rebu vasl. Cele tovore saharina, vžigalnikov in drugega podobnega blaga je pošiljala čez mejo k Matevžetu, ki ga je razpečaval dalje. Od financarjev ni nihče slišal o Metinem delovanju in medtem ko so v vasi imeli skoraj vsak mesec preiskavo, so prišli ob taki priliki k Metki le na kozarček žganja, katerega takse tudi ni videla državna blagajna. Če bi zvečer opazoval Metino bajto, bi se čudil velikemu številu vasovalcev, ki so odhajali s težkimi nahrbtniki v strmino.

Pa tudi vasovalca v pravem pomenu besede bi lahko videl. Metina Micka je bila kaj zal deklid in se je zanjo potegovalo precej fantov. Ona pa je odpirala okence samo Šelanovemu Janezu. In še tega ni bilo treba, odkar ga je Meta zalotila pod oknom in ga povabila v h'šo.

Nu, in nocoj je sedel kakor že večkrat v Metini bajti in pomagal ženskam tolči orehe za bližnje praznike. Zunaj je ležala precej debela snežena odeja. Tihotapci sedaj niso bili vezani na pot in so s smučmi pohajali čez mejo na najrazličnejših krajih. Tudi nocoj so že odšli, ko se je stara Meta spomnila, da je poslala premalo saharina tja čez.

»Janez, ali bi hotel še ti nekaj nesti k Matevžetu? Onim sem pozabila dati in dobro ti plačam, če ponesesh za njimi.« je dejala Meta in Janeza proseče pogledala.

»Kar pripravite, mati! Jaz pa stopim medtem po smučki,« je odgovoril Janez in dvignil svoje kosti.

Stara Meta je odrinila posteljo in odprla velika vrata v podu. S ladovnica saharina v škatlicah se je pokazala. Največ je bilo onega v tabletah, poleg njega pa še v kroglicah in kristal'h. Ko je Janez prislonil svoje smučki zunaj h'še in otrkal na klanici sneg s čevljev, je imela tudi Meta vse pripravljeno. Janez je pograbil oprtn'k in ga vrgel čez rame. Na gumb si je pripel žepno svetilko. Stopil je k Micki in ji stisnil roko.

»Srečno, Janez,« mu je rekla na glas, zraven pa še šepnila: »Zunaj me počakaj!«

»Čim dalje moreš, pojdi po cesti, da te ne bodo sledili, če te zasačijo,« mu je naročila Meta.

»Brez skrbi, mati!« je Janez odgovoril že pri vratih in si natikal rokavice.

Zunaj je počakal Micko. Prišla je z majhnim zavitkom, katerega je dala Janezu in mu naročila, naj ga izroči Matevžetovemu Tinetu.

»Kar v oprtn'k ga potisni,« ji je svetoval Janez in še enkrat stisnil roko.

Potem je vzel smučki in odžvižgal v vas. Pod nogami je škripalo. Paziti je moral, da mu ni zmanjkalo tal. Na koncu vasi je pripel smučki, ki jih je prej ovil z vrvjo, da bi mu v strmini ne drselo nazaj. Polhovo je potisnil globoko na ušesa in se začel vzpenjati. Pot se je strahovito vlekla. Janeza so obhajale najrazličnejše misli. Ni mu šlo v glavo, kaj bi mogla Micka poslati Tinetu. Medtem je došel do vrha. Smučki je sprostil vrvi in posvetil na pot pred seboj.

»Stoj, sicer streljam,« je zavpil nekaj sto korakov od njega oddaljeni financar.

»Le kako morem biti tako neumen, da na tako nevarnem kraju prižigam luč,« si je mislil Janez. Pa mu je šnila v glavo pametna misel. Zasadil je eno palico v sneg, nataknil nanjo prižgano svetilko in se z drugo odrinil po strmini navzdol. Ko se je financar približal svetilki je bil Janez že v dolini na svojnji cesti. Zavil pa je — namesto k Matevžetu — k str'cu, kjer je utešil svojo radovednost. Vsa dobra volja, ki mu jo je prinesel srečni beg pred financarjem, ga je minila, ko je odprl zavitek in v njem našel krvavordeče srce iz lecta. Na njem je bil pritrjen listek s stihom:

»Bod' biser ali kamen,
jaz te ljubim, pa je amen!«

Celo je nabral v gube, ko je zagledal še drobno pisemce. Vse je zavil kakor je bilo in se odpravil k Matevžetu. Za čuda je hitro opravil. Tine je zavitek vesel sprejel, a ko je prebral pisemce, je tudi njega dobra volja minila. Janez se ni upal tisto noč domov. Prespal ali, bolj rečeno, prebedel, je pri str'cu. Vso noč so ga morile ljubosumne misli. Tudi če je hotel misliti na druge stvari, so se mu misli same vračale na Micko. Očital si je neumnost, da ji ni povedal, da jo ima rad.

»Saj bi morala sama vedeti in prav za prav do danes še nikoli nisem čutil do nje tako velike ljubezni. No, če me ne mara, pa ne! Za njo ne bom silil,« je modroval sam pri sebi.

Drugi dan je bila sreda. Vrnil se je domov, a zvečer je namesto k Micki krenil v krčmo. V dobro voljo ga je pripravil financar, ki mu je pripovedoval, kako ga je neznan tihotapec ukani. Kljub svojemu sklepu, da se za Micko niti zmenil ne bo več, so mu misli vsaj vsakih pet minut ušle k njej. Če bi vedel, s kako skrbjo ga je pričakovala, bi gotovo takoj pohtel k njej. Ko je videla, da se je srečno vrnil in da ga ni k njej, se ji je čudno zdelo. Vendar pa je bila

toliko trmasta, da se ni potrudila do njega. Na srce iz lecta niti pomislila ni.

Prišla je nedelja. Janez in Micka sta hodila navadno k zgodnji maši. Tisto nedeljo se nista hotela srečati in sta se zato oba odpravila k pozni. Sredi potoča k fari sta se sešla. Pozdrav je bil kaj hladen. Micki pa srce ni dalo miru. Z žalostnim giasom je vprašala:

»Zakaj pa n'č k nam ne prideš, Janez?«

»Nočem biti za peto kolo, če pride oni, ki mu srca in pisma pošilja,« je zaničljivo odvrnil.

Tedaj se je Micki posvetilo. »O, ti šema!« je vzkliknila »Tisto srce mi je poslal Tine, pa sem mu ga vrnila in mu v pismu razložila, da ga ne morem sprejeti, ker imam že drugega rada.«

Janez, ki ni dvomil, da je on tisti, se je čudil, da ni že prej tega pogruntal. Naenkrat sta bila pred cerkvijo. Preden sta vstopila, sta se domnila za skupno pot domov.

Po maši je Janez stopil h kramarju, ki je bil prislonil svojo stojn'co na pokopališki zid. Janez ni izbral pastirce, za jaslice kakor drugi, ampak je ogledoval srca z lecta.

»Le glej, da ga tako ne polomiš kakor jaz. Brati ne znam pa sem izbral kar na oko in moja Lenčka je dobila srce s stihom:

Kar hudič ne zmore
pa baba premore!

Nu, pa se je dala potočati, ko sem ji vso reč razložil,« je Janeza opominjal Kocmanov Miha.

»Brez skrbi,« mu je odgovoril Janez in izoral veliko srce. Stih je bil isti kakor na Tinetovem, a bilo je večje in še ogledalce je imelo. Skrbno ga je zavil in vtaknil v žep. Na robu gozda, ki leži med farno in domačo vasjo, je Janez počakal Micko. Ko je prišla, ji je dal srce in smehljaje se vprašal:

»Nu, ali boš tudi tega vrnila?«

»Ne! Še svoje ti dam zanj,« je odgovorila Micka in pustila, da ji je pritisnil na ustne vroč poljub.

Lojze B. Lank.

TEKMA

Gospodična: »Toliko originalnih tekem se vrši po svetu. Zakaj naj bi se enkrat ne vršila tudi tekma najkrajših kril!«

Gospod: »O, to bi iz moralnih oz'rov zabranili.«

Gospodična: »Zakaj?«

Gospod: »Ker bi se večina žensk udeležila tekme sploh brez kril.«

ENAKE TEZAVE

Žena (jezna možu, ki je prišel zjutraj domov):

»Ah, vso noč nisem zatisnila oči.«

Mož: »Kaj m'sliš, da sem jaz spal?«

V BOLEČINAH JE RAZLIKA

Otočnik je svojega porednega sinka pošteno nasekal po zadnjem delu telesa. Ko je sinko strašno jokal, ga je oče ogovarjal: »Tudi mene strašno boli, ko te moram kaznovati.«

Sinko: »A tebe, ne boli na istem mestu.«

Zjutraj smo si poblize ogledali Indijanca, ki je mrtev ležal na dvorišču. Pogled nanj je bil v resnici žalosten — tako suh in umazan je bil. Dolgi črni lasje so mu bili skozi in skozi premočeni s krvjo, kajti Elijev strel mu je zdobil zadnji del glave. Ko pa smo ga obrnili, je ležal na njegovem rumenem, upadlem obrazu tak izraz zadovoljstva, da sem bil ginjen. Tudi on je bil človek, ki se je gotovo na svoj način radoval življenja. Najbrže nekje žaluje za njim neka ženska, majhni otročički zaman kličejo svojega očeta. Tedaj sem se spomnil Harryja Wrighta, ki so ga tako strahotno zaklali. Čudno — v tej razsejni deželi je bilo dovolj prostora za vse nas, pa vendarle ljudje niso mogli v miru živeti med seboj. Res je, da smo jim odvzeli njihovo zemljo, sem razglabljal, pa saj je ne potrebujejo sami toliko. Naposled so Indijanci živeli tudi takrat, ko še nismo prišli mi z našimi svinjami semkaj. Toda njegova bedna postava, mir, ki mu je bil razlit po obrazu in pa dejstvo, da je bil oborožen le z nožem, vse to mi je seglo v srce. Poskrbel sem, da je bil prav tako pristojno pokopan kakor oni, ki ga je bil Eli ustrelil v gozdu. Oni drugi je bil videti seveda še mnogo bolj strašen. Pomislil sem, da se tudi Indijanci tako zelo razlikujejo med seboj kakor mi belokožci. Nam so oni kratkomalo Indijanci, med seboj pa jih ločijo prav tako številne posebnosti kakor nas bele...

Ostali strelji, ki smo jih bili slišali, so prihajali od mlina. Niti eden ni zadel cilja, vendar je Carterjev Izak dohitel enega izmed sovražnikov, da ga je lahko udaril s sekuro; kajpak je tudi sam dobil z nožem v vrat. Timu Dendiju se je posrečilo, da je po trdem boju premagal enega izmed Indijancev, ki je bil po Timovih besedah »spolzek kakor jegulja«. Vseposvoda so nas Indijanci prekašali po številu, vendar jim to ni dosti koristilo. Spoznali smo, da je šlo rdečekožcem le za rop, ne pa za širokopotezen napad. Menili smo, da jih bo dejstvo, da niso dobili plena in da so imeli štiri mrtve, odvrnilo od nadaljnjih napadov. In res je bilo videti, da se nismo zmotili, kajti dolgo jih ni bilo več na spregled.

V noči, ko so se pojavili Indijanci, je Kristina rodila svojega otroka. »Nič čudnega, da ga spričo tolikšnega streljanja na vse strani ni mogla več nositi pod srcem. Sicer pa je krepak dečko,« je izjavil Mike, ko je v naglici pil svojo kavo, preden je odhitel v mlin, da bi pogledal Carterjevo rano na vratu.

Jaz pa sem se z Elijevo in Andyjevo pomočjo lotil lova na svinje. Ako jih še danes ne spravim nazaj, bodo živali, išoč želoda, gotovo zašle globoko v gozd, da jih ne bomo mogli več najti. Seveda nismo šli brez pušk. Odkar je Harry našel tako smrt, ni v Zionu noben možki več obdeloval polja brez puške, obešene čez rame. Zares — puška in plug sta simbola izseljencev v Novem svetu. Ako bodo kdaj zrasle toč zidane hiše in ceste in mesta, kakor jih poznamo v stari domovini, bo to edinole po zaslugi teh dveh: pluga in puške...

Najprej smo skušali poiskati razkropljene svinje. Še danes bi našel tisti kraj, kjer sem padel v največjo izkušnjava vsega svojega življenja. Ravnokar sem zmotil nekaj svinj, ki so hrustale noebičajno poslastico, ko sem iz globine gozda zaslišal strel. Tako ne navadno je zmotil jutranjo tišino, da mi je srce hitreje zatripalo. Nato sem razločil glasen krič. Hitro, kar se je dalo, sem odšepal proti kraju, odkoder se je razlegel strel in ko sem zaslišal nov krič, sem se še bolj podvizal.

Zaplel sem se bil v neki grm, se z enim skokom pognal iz njega, pri tem pa sem omahnil proti debelemu drevesu. S kletvijo sem stopil okoli mogočnega drevesa, nenadoma pa zagledam Elija, na smrt bledega, kako je dvigal kopito puške kakor kij. Tik njega je stal ogromen medved. Eli je streljal na žival, a jo je le ranil in jo razkačil. Očitno ni imel več časa, da bi znova napolnil puško. Medved, ki se je bil postavil na zadnje šape, je bil večji od Elija, tako da ga ta ni mogel napasti z odločilnim udarcem. Videl sem, kako so se medvedove oči premeteno svetile, videl sem njegove ostre kremplje, kako so mu moleli iz prednjih šap, podobni ostrim nožem. Pravijo, da vidi utopljenec v zadnji sekundi, preden ga zgrne voda, vse svoje življenje pred seboj. Ne vem, ali je to res, vem pa, da sem v tisti sekundi, ko sta se Eli in medved merila, jasno videl pred seboj dve poti: lahko bi ustrelil; tedaj se bo Eli vrnil k Lindi. Lahko bi se odplazil stran, dočim bi medved raztrgal ali zadušil svojo žrtev; tedaj bi bila Linda nekaj tednov kasneje moja. Nihče ne bi obsojal zapuščene vdove, da je sklenila novo zakonsko zvezo. Linda bi mi ležala v naročju; smel bi jo ljubiti in skrbeti zanjo... Vedel sem, da me je ljubila. Da, bila bi moja...

Ljubil sem Lindo bolj kakor vse na svetu in ker sem jo ljubil, sem dvignil puško, ostro pomeril med obe svetilikažoci se medvedovi

Zenski vestnik

Pozimi na našem vrtu

Marsikdo misli, da pozimi na vrtu ni dela. To je velika zmeta. Pa še koliko ga je! Samo poznati ga moramo in dobro voljo moramo imeti, da ga opravimo.

Kadar je kopno, prekopavajmo zemljišče na globoko (rigolajmo) in obenem gnojimo. Kjer rigolanje ni potrebno, samo globoko štihaemo in pustimo preštihano zemljišče v grudah, da more čim globlje zalesti vanj vlaga in da ga more zmrzal predelati, razdrobiti in razkrojiti. To velja posebno za ilovnato zemljo. Mnogokrat je pa vrt v tem času pod snegom, ali pa je zemlja tako zmrznjena, da je ni moči obdelovati. V tem primeru pač dovažajmo gnoj, razvažajmo gnojnico, trosimo žlindro in kalijevo sol ali kajnit in premetajmo kompost.

Delo je pa tudi pod streho. Pripraviti je treba okna in vse drugo za tople grede, popravljati orodje, večkrat pregledati zimске zaloge zelenjavi v shrambi, ob lepem vremenu je treba prezimovališča zračiti. Odbrati moramo rani krompir in ga dati kaliti. Sedaj je tudi najugodnejši čas za naračevanje semen in rastlin, za prebiranje vrtnarskih knjig in drugih strokovnih spisov in za izdelavo obdelovalnega načrta za drugo leto.

Preden naračite semena, poglejte zalogo, ki ste jo zbrali doma in pa ostanek od prejšnjega leta! Mnogo semen je kalivih po več let. Kdor semenu ne zaupa, naj napravi kalilni poskus. Sto zrn naj dene med vlažen pivni papir na toplo. V določenem času bodo zrna začela kaliti. Po številu kalečih zrn boš dognal, koliko odstotno kalivost ima dotično seme.

Kdor ima na vrtu sadno drevje, naj reže sedaj cepiče, snaži sadno drevje, išče in sežiga goseničja gnezda, gnoji z gnojnico in narača sadno drevje za pomladno saditev.

Za kuhinjo

Ohrovtova solata. Manjše, po možnosti trde bele ohrovtove glavice prerežem po storžicu nizdol na štiri dele ter jih skuham v slanem kropu. Ko so mehke, jih previdno pobrem na krožnik in odcedim. V skodelici zmešam olje, kis, poper in žličko gorčice ter s tem oblijem ohlajeni ohrovt.

Zeljnatih hlebčki. Zeljenato glavo zrežem na drobne rezance in nasolim. V kozici segrejem masčobo. Najbolje je seveda, če imaš 10 dkg prekajene drobno zrezane slanice, ki ji pridaš žličko čebule, vložiš v zelje in daš zraven nekoliko kumine in dušiš na tesnem do mehkega. Po potrebi zalvaš prav po malem z juho ali s kro-

očesi. Kri, ki je brizgnila, mi je oškropila čelo. Nikdar ni mogla blagoslovljena voda tako docela očistiti kakega grešnika, kakor je oprala ta kri mene.

Brez krivde hočem stopiti pred te, Linda...

Eli si je obrisal potno čelo. Trepetal je kakor list v vetru.

»Bog bodi zahvaljen, da se ti tokrat ni zaletela kaka svinja pod noge, Filip. Poleg Vsemogočnega se moram zahvaliti tudi tebi.«

»Vprašam se le,« sem dejal, trudeč se, da bi bil miren, »kaj bi storil Vsemogočni, da nisem bil prišel ob pravem času.« In skušal sem se nasmejniti.

»Filip,« je resnobno dejal Eli, med tem ko si je znova obrisal potno čelo, »včasih te res ne razumem. Kako le moreš tako govoriti!« Molčal sem...

Naslednji večji dogodek v našem življenju je bila vrnitev Ralfa Whistlerja. Prinesel je vse, kar smo mu bili naročili. Prinesel je sol in igle in smodnik in svinec. Privedel mi je kobilo Bluey, ki mi je postala tako draga. Prinesel je semena za Lindin vrt. Toda vrnil se je sam in bilo je takole: Simon se je v Beadlesovi krčmi napil, do mrtvega se je napil po tako dolgotrajni vzdržnosti. V pijanosti se je bil zapletel v prepir, iz Ralfovega nekoliko zmedenega poročila ni bilo docela jasno, kako je do tega prepira prišlo. Naj bo kakor koli že, prišlo je do pretepa, nek moški je padel, pri padcu se je tako nesrečno udaril ob rob kamina, da so mrtvega odnesli iz pivnice. Tujca in cigana Simona so obdolžili, da je kriv njegove smrti in le z največjo zvijačo se je Ralfu posrečilo, da ga ni napadla straža. Brata sta v največji naglici pohiteja v pristanišče in Ralf je dal kapitanu neke ladje polovico svojega izkupička za kože, da je vzel Simona na ladjo in ga spravil na varno.

Ralf se je vrnil v tork. V soboto pa se je že raznesla naslednja novica: Ko je Phineas Pikle sedel zvečer za mizo in poredal domačim, da se je vrnil Ralf brez Simona, je Mahitabel omedlela. V soboto si je vsa naselbina šepetaje pripovedovala, da je Mahitabel v pričakovanju. Tudi do mene so prišle te govornice, a sem jih smatral za navaden klepet.

Kako se živila najbolje ohranijo

Hlad in vročina sta zelo važna v vprašanju naše prehrane. Saj vsi vemo, da vročina uničuje živila, hlad pa jih vzdržuje. Vendar tudi preveč mraza škoduje. Vprašanje temperature v prehrani zasluži torej veliko pozornost, še zlasti v vojnem času. Na delu so odlični, izkušeni strokovnjaki.

V Nemčiji se peča z vprašanji hlajenja živil več inženirjev. Ti inženirji so se na sestanku v Pragi porazgovorili o dosedanjih uspehih in smernicah za bodoče delo. Obravnavali so v prvi vrsti vprašanje hlajenja in vskladiščenja krompirja in sadja. Vsi vemo, da se tako krompir kakor tudi sadje rado pokvari, da začne gniti, zlasti če nismo dovolj pazili na to, kam smo ga spravili, odnosno, če nimo dovolj poskrbeli, da bi bilo hranjeno tako, da bi bila čim manjša nevarnost, da nam zginejo.

V Nemčiji imajo za hlajenje in shranjevanje živil poseben državni zavod in ta je napravil v zadnjih letih več zanimivih poskusov s krompirjem. Namen teh poskusov je primerjati pri različnem načinu spravljavanja krompirja izgube, ki nastanejo z gnitjem in klitjem, da se ugotove posledice hlajenja z namenom, ohraniti krompir tja do maja in junija svež in okusen kakor je bil jeseni, ko smo ga izkopal iz zemlje. Preizkusili so glavne vrste nemškega krompirja in ugotov-

vili, da je klitje mogoče predvsem preprečiti, če shranimo krompir v kleti, kjer imamo stalno temperaturo okrog 4° C. Celotne izgube na krompirju so bile velike, ker je znašala temperatura v kletih vedno najmanj 7°, od marca dalje pa nad 10° C. Tako je namreč s krompirjem, če ga spravljamo v navadne kleti, kjer prepuščamo temperaturo naravi, da jo regulira sama. Drugače je pa seveda, če poskrbimo, da je v kleti stalna temperatura okrog 4° C.

Kar velja za krompir, velja v splošnem tudi za jabolka. Pri jabolkih je temperatura kleti ali shrambe še posebno važna. Temperatura 2—3° C je za jabolka ugodnejša nego 0.5 do 1°, kajti pri tej temperaturi postanejo jabolka znatno boljše, razen tega se pa zmanjša nevarnost, da bi začela gniti, odnosno, da bi postala prhka. Preiskave so pa pokazale, da nekatere vrste sploh niso primerne za shranjevanje, tako zlate permene, renete, ontarike in še nekatere druge. Najbolj nevarna za jabolka je notranja bolezen, ki se pojavi, ne da bi jo opazili. Če se hočemo boriti proti nji, je treba poedina jabolka od časa do časa prerezati. Važno je tudi, da je v nekaterih vrstah jabolk precej vitamina C, ki se ohrani bolj, če imamo jabolka shranjena v kleti pri temperaturi 2 do 3°, kakor če na temperaturo sploh ne pazimo.

pom. Ko se zmešča in je gosto, odstaviš in primešaš 10 do 15 dkg zmlatega mesa. (Najboljša je kajpada zmlata gnjat ali druga prašičevina.) Nadalje primešaš prav toliko ribanega kruha, da lahko oblikuješ male hlebčke. Te povaljaš v moki in ocvreš na masti.

Dobra špinačna juha. 3 do 4 perišča špinače skuham na tesnem v slanem kropu. Odcedim jo in pretlačim. V kozici segrejem masčobo — po možnosti kepico presnega masla — in naredim z žlico moke svetlo prežganje, denem notri pretlačeno špinačo, zalijem s kropom ali, če imam, tudi z malo goveje juhe ter pustim še dalje počasi vreti. Posebej dušim v kozici z nekoliko masčobe do mehkega en drobno zrezan korenček, eno kolerabico in pol zelene. Preden dam na mizo, vložim v juho še te prikuhe.

Drobni nasveti

Časopisnega papirja v kuhinji nikdar ni dovolj. Namesto krp ga prav povsod lahko uporabljaj in po uporabi vržeš na ogenj, ali v kepe stisnjenega denes v zaboj za kurivo ter ga imaš pri roki za podkuritev. Znano je, da se šipe lepo osnažijo s časopisnim papirjem, enako steklenice, v katere daš nadrobno narezani papir, doliješ malo mlačne vode in posodo obračaš in treses. Robove štedilnika drgni s kepo papirja, čez smirkov papir položi zvit papir in dvigni čezenj smirkovino. Pri takem ravnanju roke

ostanejo čiste. Z ovlaženim papirjem lepo očistiš prav vsako posodo, posebno vedra, ki jih rabiš za vlivanje pomivalne vode, ali kurivo. Ako rabiš časopisni papir, si prihraniš krpe in njih pranje. Odpadke zelenjave tesno zavij v papir in položi v štedilnik, kjer počasi vse skupaj izgoreva. Iznajdljiva gospodinja lahko pri svojem gospodinjstvu povsod rabi papir. Premogov prah poškopri z vodo in ga nasuj na papir, stisni v kepe in porabi za kurivo, ko je žerjavica že razgorela. Kepe položi ob strani.

Voda za madeže v moški in temni ženski obleki. Zavri en liter vode ter jo ohladi in zlij v večjo steklenico, dodaj 15 g nakrhjanega (po možnosti venecijanskega) mila in segrej tekočino v vroči vodi. Pretresi večkrat steklenico, da se mlo popolnoma raztopi. Potem dodaj še 20 g kisovega etra in 10 g salmijakovega cveta. Pretresi dobro vse skupaj, prelij v majhne temne steklenice in jih dobro zamašene shrani.

Makež po masčobi odstranimo s salmijakom, ki ga razredčimo v vodi v razmerju 10 delov vode in 1 del salmijaka. Če ne gre, napravimo močnejšo mešanico.

Šipe, posebno jako umazane, zbrišemo najprej z vlažnim časopisnim papirjem in jih potem umijemo z mehko in vlažno krpo. Najlepše jih umijemo, ako prilijemo vodi nekaj kapljic gorilnega spirita. Ko je steklo čisto ga zbrišemo s suho krpo, ki pa ne sme puščati vlaken.

Tě sobote Mahitabel ni prišla k službi božji, ki se je vršila v skupni hiši in ki se je je udeležilo vse, kar je imelo noge. Gospod Thomas je dolgo in z očitnim užitkom molil za »našo mlado sestro, ki se je hudo pregrešila, pregrešila z grehom, ki ga Vsemogočni kaznuje na duši nerojenega.«

Nestrpno sem čakal, da je bila maša končana, nato sem pohitel ven. Videl sem Ralfa pred hišo in pohitel sem k njemu. »Je res, da pričakuje Mahitabel otroka?« sem brez ovinkov vprašal.

Cigan je prikimal.

»Kje je deklet?« sem hotel vedeti.

»Gospa Piklejeva je pogrnala deklet od svoje hiše. Zaklenili so jo v mlin.«

»Kdaj?«

»Že sinoči. Sam sem bil priča temu.«

»Bedak si, Ralf,« sem ga udaril. »Pričakoval bi, da boš bolj pаметen in dostojen! Nezaslišano... pustiti revo samo tam na tistem strašnem kraju!...«

»Ponudil sem ji, da jo poročim mesto svojega brata, gospod. Več pač ne morem storiti. Tudi nisem mogel vso noč ostati pri njej in jo spravljati s tem na še slabši glas, kaj ne?«

»Moral bi priti takoj k meni in mi to povedati! Pa toliko možgan seveda nimaš v glavi. Stoj tu in se ne gani!« sem ogorčeno dejal in šel.

Poklical sem Elija, ki se je pravkar pogovarjal z gospodom Thomasom. Prišla je tudi Linda in se pozdravila z menoj, toda tistega sobotnega jutra me niti njen nasmeh ni mogel spraviti v boljšo voljo.

»Eli,« sem začel, »ali veš, kje se nahaja Piklejeva Mahitabel? Ali veš, da so jo starši spodili z doma?«

In Eli, ki je bil tako obzren, ko so morali konji na poti v Zion vleči težak voz v breg, je sedaj, ko je šlo za človeka, brezčutno strogo dejal: »Da, vem. Prav so imeli. Tudi jaz ne bi trpel pod svojo streho vlačuge.«

»Mahitabel ni vlačuga, Eli,« sem mu vneto ugovarjal. »Mahitabel je ubogo, neizkušeno deklet, ki je imela rada fanta, katerega pa njeni starši niso marali. Ne sme ostati sama v zapuščenem mlinu!«

(Nadaljevanje)

PO SVETU

Sestradane otroke kupujejo

»Najbolj brezčutni in surovi ljudje v današnji Aziji so oni lopovi, ki izrabljajo lakoto v Bengaliji, da pospešujejo svojo podtalno trgovino z otroki,« piše angleški tednik »New Tribune«. 100 otrok, ki so zaradi lakote in pomanjkanja postali pravi okostnjaki, je bilo v zadnjem času od teh lopovov kupljenih za cene, ki deloma niso presegale več ko 9 šilingov (55 lir). Vse te otroke, ki jih trgovci s sužnji pobirajo po cestah v Kalkuti, čaka ena od dveh strahovitih usod: nekateri prodajo z ogromnimi dobroti zločinskim beračem, ki jih drugim poklicnim beračem dalje izposojujejo. Mnogim zločincem se izplača, da držijo otroke lačne in to baš toliko, da jim ne umrejo od glada. Kolikor strahotnejši izgledajo in čim glasneje jočejo, toliko bolj so v njih očeh primerni za beračenje. Druge otroke, in to predvsem starejše dekleta, prodajo v javne hiše, iz katerih se ponavadi sploh nikoli več ne vrnejo.

Ti trgovci s sužnji so posebno pridno na delu v Kalkuti in v podeželskih okrajih Bengalije, kjer vlada lakota. Vsak večer se približujejo te zveri v človeški podobi telesno in duševno oslabilim materam in polizkušajo le-te s priliznjenimi besedami pregovoriti, da jim predajo njih otroke. Kajti, tako pravijo, vse bo poskrbljeno za otroke, ki bodo dobro hranjeni in oblečeni ter končno poslani na delo. Zategadelj stradajoči stariši radi prepuščajo svoje otroke, ker so prepričani, da jim bo šlo tam bolje, v resnici pa jih s tem izročajo samo trgovcem s sužnji.

Usoda francoskega terorista

Francoski list »Grand Echo« je objavil pretresljivo poročilo o usodi nekega severofrancoskega terorista, ki je bil v službi angleškega stotnika Michela.

Angleški stotnik Michel je prišel v začetku leta 1943. v Severno Francijo in prevzel vodstvo terorističnih skupin na tem področju. Več mesecev ga je skrival neki Emanuel Lemercier, ki je bil pač njegov najboljši prijatelj in pomagač. »Odnosaš med obema,« tako piše »Grand Echo«, »so bili tako pristrani, da je stotnik Michel prevzel celo botrstvo nad Lemercierovim otrokom. Vendar pa se mora vedeti, da častniku angleške vojske službe nič ne pomenita prijateljstvo in hvaležnost, kajti v minulem oktobru je Lemercier nenadoma izginil. Njegova žena, ki je bila globoko vznemirjena, je ponovno vprašala Michela, ali kaj vé o njenem možu. Ta pa je vedno znova zagotavljal, da je poslal Lemerciera radi gotove naloge v Anglijo.

Resnica je bila popolnoma drugačna. Dejstvo je vsekakor, da ga je Michel spravil v neko samotno hišo blizu Arrasa in ga tam hladnokrvno ubil. Dva sodelavca angleškega častnika, ki sta bila zdaj aretirana, sta vrgla truplo v 30 m globok vodnjak. Šest tednov pozneje je bilo močno iznakaženo truplo najdeno. Kot vzrok smrti so zdravniki ugotovili strel, izprožen iz največje bližine v hrbet.

× Izumitelj torpednega letala. V Berlinu je umrl v sedanji vojni v sedemdesetem letu svojega življenja Franc Schneider, mož, ki je vse svoje življenjsko delo posvetil napredku nemškega letalstva. Rodil se je sicer v Švici, toda že v mladih letih se je preselil v Nemčijo, kjer se je dal naturalizirati. Svoje prve izume je dovršil Schneider v sodelovanju s francoskim letalcem Nieupertom. Tega pa je l. 1911. pri manevrih doletela smrt. Kmalu nato je prejel poziv od Deutsche Luftverkehrsgesellschaft v Johannistalu in ker se mu je odzval, je bil imenovan za glavnega konstruktorja družbe. Zgradil je najprej dvokrovno letalo, ki je pri vseh tekmah dobilo prvo nagrado. To je bilo v letih 1911. do 1914. Ta konstrukcija je dobila v letalskih krogih naziv »kamela« in sicer zaradi tega, ker je imela ob strani trupa nameščene posode za bencin. Toda svetovno slavo si je pridobil Schneider šele z izgraditvijo strojnice v letalo. Strojnica, ki strelja skozi vrteči se propeler, je njegov izum. Leto dni po tem izumu je Schneiderju uspela nova konstrukcija: vrteči se strojniški stolp, ki je še danes v rabi na bojnih letalih. Manj kakor to pa je znano, da je bil Schneider prvi, ki je izumil torpedno letalo. Že v svetovni vojni se je iz takšnih letal posrečilo torpedirati trgovinske ladje. Vendar se ta iznajdba proti vojnim ladjam ni obnesla, ker so jo premalo preizkusili in uporabljali. Pokojnik Schneider je bil mož, ki je delal brez odmora. Med njegove izume spada enokrovno letalo s sinhronizirano strojnico in oklopnim stolpom za

Zalostno lice ameriške metropole.

Iz Washingtona, glavnega mesta Severne Amerike, poročajo: Washington je veljal nekoč za lepo mesto, v vojnih razmerah pa propada na duši in telesu, piše ameriški list »American Mercury«. Za pročelji veličastnih palač, v katerih so imeli govore o načrtih za nov svet, se skriva, kakor je ugotovil preiskovalni odbor ameriškega kongresa, žalostno dejstvo, da 50% prebivalstva živi v težkih razmerah. Poldorasla mladina je zaradi zločinskega udejstvovanja postala velika zadeva. Spolne bolezni so postale v Washingtonu vsakodnevna zadeva. Število teh bolezni je v prvih treh mesecih preteklega leta prekosilo število v isti dobi predianskega leta kar trikratno. Podgane, ki širijo tifus, se plazijo po najboljših hišah, med tem ko veliko število doseljencev prinaša jetiko v prenatrpane predele Washingtona. Mesto postaja polagoma, ker ne odnašajo smeti in blata, zamazano. Podobno je rodbini, ki čisti samo sobo, kuhinjo pa pusti propadati.

Kongresni odbor je ugotovil, da približno polovica vseh nižjih slojev v Washingtonu, to je okoli 500.000 ljudi, živi na površini samo treh kvadrat-

nih milj od sto kvadratnih milj, kolikor obsega obljuden del mesta. Washington je na drugem mestu med ameriški mesti glede spolnih bolezni. V septembru lani so pristojna oblastva ugotovila 42.000 primerov sifilisa, od katerih je samo 8.000 bilo zdravniško pregledanih. V Washingtonu je skoraj vsaka šesta oseba spolno bolna.

Pred nekaj meseci je bila neka ženska nameščena washingtonskega vojnega ministrstva prijeta, ker je lovila mlada dekleta za prostitucijo. Tajna policija je odkrila že številne zavode za masažo in nočne lokale, ki so se izkazali kot legia memorale. V enem primeru, to je v Hopkinsovem zavodu, je policija našla listo z imeni senatorjev in celo vrsto ameriških diplomatov, ki so redno obiskovali ta »zavode«.

»American Mercury« naglašja na kraju, da stoji policija pred tako ogromno nalogo, da je ne more obvladati. Poročilo kongresnega odbora, ki je bilo predloženo že lani 25. junija, je ostalo takorekoč brez posledic. Storjeno ni bilo skoraj nič za dvig ugleda Washingtona.

Takrat je bil Ren 300 km daljši

Gladina Črnega morja se prav nič ne razlikuje od gladin Sredozemskega morja ali Atlantskega oceana. Globoko pod gladino pa je voda Črnega morja polna strupov.

Prof. Daly je našel razlago za ta nenavaden pojav v navzočnosti ogromnih količin mrtvih rib in drugih živali, ki že stotisočletja razpadajo na dnu Črnega morja in ki okužujejo vodne plasti do globine 200—150 metrov. Prof. Daly je mnenja, da so te živali poginile v ledeni dobi. Na ogromnih ledenikih, s katerimi je bila pokrita zemlja, je bilo zadržane toliko vode, da je morska gladina upadla. Radi tega se je Črno morje napolnilo s sladkovodo in je postalo velikansko jezero, ki si je končno našlo pot skozi Dardanele in Bospor v Sredozemsko morje. Ko so se pozneje ledeniki raztopili, se je morska gladina zopet dvignila, slana voda je vdrila v Črno morje in živalstvo v njem je poginilo. Posledica tega je ta, da je še danes voda v Črnem morju pod gladino strupena.

Upadanje morske gladine je imelo po mnenju prof. Dalija za posledico velike zemljepisne izpremembe. Ob obrežju se je prikazala vnovič zemlja in tako je nastalo 40 črt, ki kažejo posa-

mezne plasti. Ta nova zemlja je bila široka 100 do 200 km in se je raztezala na 100.000 km. Reke, ki so iskale pot v umaknjena morja, so si morale napraviti nove struge, ki so se sicer poglabile, a jih je še danes mogoče opaziti. Plitvo Severno morje je popolnoma izginilo in človek bi bil lahko prišel iz Nemčije na Angleško. Doggerbank, v katerem ribiči kaj radi danes lovijo ribe v Severnem morju, je bil tedaj visoko in je ostal suh dolgo časa. Še danes izkopavajo ribiči šoto iz globine 40 m. Na drugih mestih Severnega morja so rasti obsežni gozdovi in ostanki teh še danes obstoje. Da ni manjkalo takrat tudi živalskega življenja, dokazujejo mamutovi zobje, ki jih privlečejo na dan z mrežami. Reka Ren je bila takrat 300 km daljša kakor danes. Tekla je po osušenem Severnem morju. V njo se je stekala Temza, obe sta končno prispeli do morja v višini Hulla.

Druga posledica ledene dobe je bil nastanek zemeljskih mostov med kontinenti, ki so obstali tisočletja in so vezali tudi otoke s celinami. Takrat so se ljudje in živali preseljevali iz Azije v Ameriko, iz Indije na Cejlon, iz Avstralije v Tasmanijo. Mnogo rasnih vprašanj se da tako razložiti.*

opazovalca. Letalci to letalo posebno cenijo. Seiz l. 1917. je Schneiderju uspelo, da je mogel osnovati lastno tvorniško podjetje. Tedaj se mu je posrečila konstrukcija majhnega bojnega letala z motorjem, ki je razvijal 220 ks. Ta izum je posekal vse dotodanje konstrukcije v pogledu hitrosti, okretnosti in sigurnosti. Značilno je, da je antantna komisija razbila konstrukcije tega letala na drobne kose. Schneiderju je bilo tedaj blizu petdeset let. Kljub temu ni obupal. Posihmal je posvetil ves svoj študij in zanimanje izdelovanju majhnih letal.

× Kdo je odkril smodnik? O smodniku večkrat čitamo, da je odkril Kitajec. Okrog leta 1100. so Kitajci res poznali zmes, vsebujočo soliter, ki je zažgana povročila silno bobnenje in ogenj. Toda njen učinek je bil neznan, tako da ga niti od daleč ne moremo primerjati z onim našega smodnika. Arabci so prinesli to kitajsko odkritje tudi v Evropo, kjer ga je začel tehnično proučevati nemški učenjak Albertus Magnus, razen njega pa tudi angleški raziskovalec Roger Bacon. Toda odkritje nemškega bernardinskega meniha Bertholda Schwarza, ki je bilo predmet dvomov in tudi posmehovanja, je bilo samostojno tehnično delo in ono je prineslo znane tehnične prevrate zlasti na vojaškem polju. Schwarz je bil namreč prvi, ki se mu je posrečilo sestaviti zmes pravega razstreliva. S poznejšimi poskusi si je prizadeval reformirati streljanje. Odkritje se je obneslo tako dobro, da je puška postala odločilen činitelj v vseh vojnah.

× Kralj, ki je cenil krompir. Prizadevanje učenega poljedelca Antona Avgusta Parmentiera, ki se je odločno zavzemal za uvedbo krompirja na Francosko, je naleteło na mnoge ovire. Posebno v dvornih krogih so se z velikim nezaupanjem upirali kuhinjski uporabi tega zemeljskega sadeža. Izjema je bil kralj Ludovik XVI., ki je 25. avgusta 1784. povabil dvorno družbo na »slavnostni diner, na katerem so servirali same krompirjeve jedi. Jedilni list je obsegal sledeče obroke: dve vrsti krompirjeve juhe, krompir na mornarski način, krompir v beli omaki, krompir à la maitre d'hôtel, krompir v rjavem maslu, praženi krompir, krompirjevo solato, beignets de

pommes, sladko vkuhani krompir, krompirjeve sir, kolače iz krompirjeve moke in na koncu liker iz krompirja. Iz tega je razvidno, da je bil vodja kraljeve kuhinje nad vse sposoben mož in iznajdljiv za recepte, ki bi tudi v današnjih časih zaslužili pozornost.

× Izdajalski general aretiran v rimskem samostanu. Gen. Caracciolo di Perreolotto, ki je igral važno vlogo pri izvedbi izdajstva, zasnovanega od Badoglija in bivšega kralja, je bil nedavno od italijanske policije aretiran v nekem franciškanskem samostanu v Rimu, kjer se je skrival pod napačnim imenom samostanskega brata Maria Salpellija. Aretacija je bila izvršena na podlagi prijave nekega duhovnika, ki je osumil napačnega redovnika. General Caracciolo bo postavljen pred posebno sodišče, kjer se bo med drugim moral zagovarjati, kam je zapravljal celo armado, ki je bila v julijskih dneh pod njegovim poveljstvom.

× Številne smrtne žrtve influence v Angliji. Epidemija influence v Angliji še vedno traja ter zahteva po poročilih angleškega zdravstvenega ministrstva veliko število smrtnih žrtev, posebno med starejšimi ljudmi. Hude posledice je povzročila influenza v premogovni industriji. Računajo, da se je samo v grofiji Durhan zmanjšala proizvodnja premoga za 30.000 ton tedensko, ker so številni delavci zboleli za influenco.

× Zakladi iz Herkulanuma prepeljani v Ameriko. Kakor že na Siciliji, so sedaj angloameriške zasedbene oblasti pričele tudi v Južni Italiji odvažati starine in umetnostne zaklade. Sedaj so že pripravili prvi transport, v katerem so izpod lave Vezuva izkopane starine mesteca Herkulanuma, med drugim zbirka v Herkulanumu najdenih starorimskih slovstev. Zaradi legarja v Neaplju je bil prevoz teh starin odrejen v luko v Salerno, odkoder bodo prepeljane v Ameriko.

× V Afriki preganjajo škorce. Škorec, ki prileti k nam navadno že v februarju, je v Afriki najmanj tako osvožen in preganjan kakor pri nas vrabec. V Afriki se namreč zbirajo škorec v ogromnih jatah, ki letajo po oljčnih vrtovih ter datljevih in mandljevih plantažah, kjer napravijo ogromno škodo. V Tunisu imajo celo posebno društvo za zatiranje škorcev.

SMEŠNICE

ZAKONSKA

Mož ženi, ki ga je ponoči čakala z metlo v roki:

»O, ti dobra in skrbna žena, jaz sem pa mislil, da si že odjezdila na Klek.«

LJUBEZEN

Ona: »Ali me resnično tako ljubiš, kakor mi prisegaš?«

On, starinoslovec: »Pa tudi, če bi bila faraonova mumija, bi te ne mogel bolj ljubiti.«

OTROSKA

Jelka: »Ti, Janko, ali se bova igrala očko in mamico, ali psa in mačko?«

Janko: »To je pač vseeno!«

PRAVO MESTO

»Kje si boš postavil svoje družinsko gnezdece?«
»V blagajni svojega bodočega tasta.«

VZDIHLJAJ UREDNIKA

»Življenje naj cvete samo enkrat in nikdar več, toda tudi v zimskem času napravijo zaljubljeni pesniki slabe pesmi.«

DRAGINJA MESA

Kupec: »Mesar ste, pa pravite, da ne jeste nič mesa. Zakaj ne?«

Mesar: »Ker je meso tako drago, da ga rajš prodam.«

NA POGREBU

V Koprivju so pckopavali župnika. Za pogrebom sta stopali med drugimi tudi ženi, ki sta neprenehoma glasno jokali.

»Jaz se ne morem več jokati, se je starejša nedavno oglasila.«

»Rekla sem ti, da si prezgodaj začela«, jo je mlajša zavrnila.

PRI STARINARJU

»Včeraj ste mi prodali te hlače za 50 lir. Ker pa so polne uši, jih morate vzeti nazaj!«

»Kaj še? Ali menite morda, da vam bom dal za vaših ubogih pet kovačev v hlače pečene piščance?«

KAKO PA JE TO?

Neki francoski vojvoda je bil že zelo v letih, pa se je vendarle odločil, da se oženi.

— Zakaj se prav za prav ženite? ga je vprašal kardinal Couslen.

— Da bom dobil potomstvo, odvrne vojvoda.

— Tako? Jaz sem pa slišal, da je vaša žena zelo početna.

IMENITNO SREDSTVO

Neki zdravnik je iznašel imenitno sredstvo proti pijančevanju in ga je ponudil svoji znanci, ki je imela pijanca za moža.

— Samo eno žličko mu stres te v črno kavo in takoj bo nehal piti, ji je zatrdil zdravnik.

Čez nekaj dni je prišla znanca znova k zdravniku.

— Ali ste mu dali moje sredstvo? jo je vprašal zdravnik.

— Seveda! Celo žličko sem mu ga nasula v črno kavo.

— In odlejel ne pije več, kaj?

— Kave ne ...

VOJNA

Sinko je vprašal očeta, kako se vnamejo vojne.

— I, je odgovoril oče, misli se, da nastane med Anglijo in Francijo nesporazum.

— Ampak, se je vtaknila mati, med Anglijo in Francijo ne nastane nesporazum.

— Vem, je rekel oče. Jaz sem napravil samo primero.

— Že vem, je odgovorila žena, ali tako vcepiljaš otroku samo napačne pojme.

— To je nesmisel!

— Kaj boš! Tako je, kakor jaz pravim.

— Ne, tako je, kakor pravim jaz.

— Zdaj pa že vem, papa — jima je segel sinko v besedo —. Prav dobro razumem, kako se vnamejo vojne.

NAPOLEON IN UČENJAK

Napoleon ni maral učenjaka N-a, česar tudi ni prikrival. Ko ga je nekdo srečal na neki prireditvi, mu je kratkoma pokazal hrbet.

Kljub temu pa je učenjak stopil k cesarju in mu je dejal:

— Veličanstvo, veseli me, da so se ljudje zmotili, ko so mi pravili, da me sovražitel!

Napoleon ga je ostro vprašal:

— Kako to?

Učenjak: »Na, saj pravijo, da Napoleon Bonaparte nikoli ne pokaže sovražniku hrbta!«

GROBIJAN

Na polje jo pride možak in reče:

— Moja tašča se je obesila.

— No, ali ste jo odrezali?

Tedaj odgovori možak:

— No. Saj je še živel!

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in »ušimo

34. RŽENI ROŽIČKI

Rženi rožički so tvorba glive rdeče glavice, ki zajedajo razno žito, zlasti rž. Pojavljajo se v klasih do 3 cm dolgi, rogu podobni izrastki. Izprva so mehki, potem pa postanejo jako trdi in krhki. Po vrhu so temnovijoličaste ali pepelnate barve, znotraj pa belkasti ali rdečkasti. Strti diše nekoliko po gobah.

Rožički vsebujejo jak strup, ki ga pa ve zdravniška veda uporablja kot zdravilo. Zato kupujejo rožičke lekarnarji in prekupci za tvornice, toda le one, ki so zrastle na rži. Nabiramo jih ali še na stoječi rži ali že na požeti (n. pr. v kozolcih), pa tudi pozneje jih še lahko izbiramo z omlačenega žita, če smo jih na njivi opazili kaj več. Prodajajo se dobro, ker morajo biti vsako leto sveži.

Posušiti jih moramo temeljito in hraniti v posodah, ki se dobro zapirajo. — Pazl, da ne pridejo v jed!

Križanka št. 2

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. slovensko mesto, 9. mesto v Toskani (fon.), 15. reka v Sibiriji, predlog, 17. presledki v gozdu, 18. gibčen, delaven, uren (tujka), 20. mesto na Japonskem, 22. penzioniran, 24. domača žival, 26. izbrisan, izločen, izvrtjen, odstranjen, 27. merjenje sil, 28. dva enaka soglasnika, 29. računska osnova, 31. pečevnata, kamenita, 32. mesto v ameriški zvezni državi Kolorado, 35. osebni zaimek, 36. mesto na otoku Kubi, 39. neumen, bedast, 40. poznamo jedilna, strojna in pogonska, 41. pritok Drave, 42. igralna karta, 43. kazalni zaimek, 45. stoj, konec, pika (tujka), 47. zbornica (tujka), 50. predlog, 51. časovni prislov, 53. nekdanji benečanski vladar, 54. berač, revež, 58. krasni, zalj, 60. plin, ki nastane pri suhi destilaciji premoga, 62. opravljati vrtno delo, 63. latinska beseda za dovoljenje izida kakšnega spisa, 65. protozoidarji (tujka), 66. medmet, 67. hud, hudoben, 68. svetopisemska oseba, 70. del živalskega telesa, 71. časovna enota, 73. okrajšano moško ime, 75. azijska visoka planota, 78. vrsta vina, 79. neokusna stvar, neumetniški izdelek, 80. bolezen, 83. del kolesa, 85. pokrajna brez hribov in gora, 87. znak za kemično prvino, 88. okregan, oštet, 89. monopolski predmet, 92. jutrovski kraji, 94. predlog, 95. najmanjši delec snovi, 96. okusen, užiten, 97. spremenim barvo lica.

Navpično: 1. drag, mil, 2. pripadnik ilirsko-keltskega plemena, ki je živel od Istre do Une, 3. namenjen, neodvrnljivo pripadajoč, 4. nogometni igralec (ponašena tujka), 5. mesto v Bosni, 6. turški fevdalni gospodarji, 7. žensko ime (množina), 8. okrajšan veznik, 9. tirati, poganjati, 10. del voza, 11. sadna tekočina, 12. Luthrov nasprotnik (fon.), 13. enota oblačilne nakaznice, pika, 14. ruska carska tajna policija, 15. pokrajina v Arabiji, 16. južno sadje, 19. rimljansko vojaško oporišče na naših tleh, 21. zemljevid, velik in v grškem bajeslovju, 23. pečeno, 25. dalmatinska vprašalnica, 30. veliki ptici, 31. opomnjevalec, 33. del glave, 34. trušč, nemir, 36. krajevno ime, ki je nastalo iz besede holm, 37. znano švicarsko zimsko letovišče, 38. del gradu, 41. še ni vsaka sleva, 44. tuje žensko ime, 46. vinski kis, 47. vrvice, 48. ustanovitelj krivoverske krščanske sekta, 49. enota stare dolžinske mere, 52. njim, 53. število, 55. v rovu, 56. zdravnik laik,

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17				18				19		20				21	
22			23					24		25			26		
27			28			29	30					31			
	32		33			34	35			36	37				
38		39			40					41			42		
43	44		45		46				47			48			49
50			51				52	53			54		55	56	57
58		59			60			61			62				
63			64			65					66			67	
	68				69	70				71	72		73		
74				75	76		77	78				79			
80	81		82			83	84			85		86			87
88						89		90		91	92			93	
94			95					96				97			

sušmar, 57. enota utežne mere, 59. morajo imeti vsi letalci, 61. rimljanski hišni bog, 62. stavbenik, gradbenik, 64. arabska teritorialna politična enota, 69. pritrilnica, 72. letopis (tujka), 73. enota nekdanjega denarja, 74. neradodaren, 76. zgodaj, 77. del obraza, 79. del zajtrka, 81. čutni organ, 82. doba, razdobje (tujka), 84. posoda, 86. spoj, stik, 87. premikati se, 90. italijanski spolnik, 91. samo, 93. tretja in peta črka besede pod 16. navpično.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 1

Vodoravno: 1. Soča, 5. oko, 7. mu, 9. Krk, 11. Brač, 15. osivel, 17. varana, 18. koliba, 20. Debar, 21. ni, 22. ah, 23. ml, 25. ječar, 26. Bur, 27. gora, 29. jeza, 31. ded, 32. pek, 33. za, 34. enoten, 37. la, 39. ton, 41. uk, 42. ma, 44. Aron, 46. po,

48. no, 49. podban, 52. Ag, 53. poroka, 56. požgan, 57. it, 58. kapela, 60. rt, 62. Ra, 63. ocet, 65. kl, 66. ne, 67. čaj, 69. no, 71. ananas, 73. da, 74. ras, 75. tam, 77. diva, 79. kako, 81. hov, 82. pozor, 84. na, 85. ab, 87. bo, 88. bedak, 90. svojat, 92. Lugano, 93. parada, 94. Tine, 95. oda, 96. ar, 97. rja, 98. anal.

Navpično: 1. sod, 2. osebek, 3. čibuk, 4. Avar, 5. ol, 6. ovire, 7. ura, 8. mah, 9. kamen, 10. kk, 11. Bled, 12. ričet, 13. Abadon, 14. čar, 16. Er, 19. oj, 21. no, 24. iz, 27. ga, 28. Ana, 29. jen, 30. al, 32. pud, 33. zadržan, 35. oranica, 36. togoten, 38. apoteka, 40. nos, 42. Moor, 47. okoli, 50. beg, 51. nnn, 53. pok, 54. rep, 55. vrč, 59. pes, 61. tatovi, 63. ona, 64. tak, 66. navada, 68. Jazon, 70. od, 71. Hvala, 72. sabor, 73. do, 74. Rodan, 76. moje, 78. in, 80. ko, 81. Hera, 82. pst, 83. Ra, 85. aga, 86. bar, 88. Ba, 89. kal, 91. to, 93. pa.